

**T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
MÜSTEŞARLIĞI**

MALİ PİYASALARDA GELİŞMELER

YILLIK PROGRAMLAR VE KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MALİ PİYASALAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ARALIK 2004

İÇİNDEKİLER

ÖZET	3
I. PARA PROGRAMINDAKİ GELİŞMELER	5
a. Merkez Bankası Analitik Bilançosu Gelişmeleri	5
b. Temel Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler	8
II. BORÇLANMA PROGRAMINDAKİ GELİŞMELER	10
III. DÖVİZ KURLARINDA GELİŞMELER	15
IV. SERMAYE PİYASASINDA GELİŞMELER	17
a. İMKB Hisse Senedi Piyasası	17
b. Tahvil ve Bono Piyasası	19
c. Repo-Ters Repo Piyasası	20
d. Altın Borsası	20
V. BANKACILIK SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER	21
a. Mevduat Gelişmeleri	21
b. Krediler	23
c. Yabancı Para Pozisyonundaki Gelişmeler	26
d. Menkul Kıymetler	27
e. Portföy Tercihleri	29
VI. BANKALARIN 2004 YILI EYLÜL AYI BİLANÇOLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	31
a. Aktifler	31
b. Pasifler	34
c. Gelir-Gider	35
VII. ÖZEL FİNANS KURUMLARI (ÖFK)	38
VIII. ULUSLARARASI PİYASALARDA GELİŞMELER	39
IX. HUKUKİ VE KURUMSAL DÜZENLEMELER	41

EKLER

1. Merkez Bankası Analitik Bilançosu : <http://ekutup.dpt.gov.tr/mpg/2004/12/tcmb.xls>
2. İç Borçlanma Faiz Oranları : <http://ekutup.dpt.gov.tr/mpg/2004/12/icborc.xls>
3. Mali Tasarruf Araçları Faiz Oranları ve Menkul Kıymetler Borsasında Çeşitli Göstergeler : <http://ekutup.dpt.gov.tr/mpg/2004/12/maliarac.xls>
4. Bankacılık Sektörü Mevduat Hacmi : <http://ekutup.dpt.gov.tr/mpg/2004/12/mevduat.xls>
5. Bankacılık Sektörü Kredi Hacmi : <http://ekutup.dpt.gov.tr/mpg/2004/12/kredi.xls>
6. Bankacılık Sektörü Menkul Kıymetler Portföyü : <http://ekutup.dpt.gov.tr/mpg/2004/12/menkulde.xls>
7. Bankacılık Sektörü Temel Göstergeler (BDDK) : <http://ekutup.dpt.gov.tr/mpg/2004/12/banka.xls>

Rapor hakkındaki görüş, önerileri ve değerlendirmelerinizi adincer@dpt.gov.tr, cavdaroglu@dpt.gov.tr, bgumrah@dpt.gov.tr e-posta adreslerine bildirebilirsiniz.

TABLolar

Tablo 1. Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu.....	6
Tablo 2. Merkez Bankası Analitik Bilançosu.....	7
Tablo 3. Merkez Bankası Faiz Oranlarında Gelişmeler	8
Tablo 4. Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler	9
Tablo 5. Hazine İç Borç İhaleleri	10
Tablo 6. İç Borç Stokunun Vade Yapısı.....	12
Tablo 7. İç Borç Stoku Döviz-Faiz Yapısı.....	12
Tablo 8. İç Borç Stokunun Alıcılara Göre Dağılımı.....	14
Tablo 9. Kurlardaki Gelişmeler	16
Tablo 10. İMKB 100 Endeksinin Getirisi.....	17
Tablo 11. İMKB'de Çeşitli Göstergeler	18
Tablo 12. Kamu Menkul Kıymetler Pazarı ve Repo-Ters Repo Piyasası.....	19
Tablo 13. Bankacılık Sektöründe Kredi ve Mevduatların Gelişimi	21
Tablo 14. Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredilerinin Türlerine Göre Dağılımı	24
Tablo 15. Yabancı Para Pozisyonları.....	27
Tablo 16. Portföy Tercihlerinin Dağılımı.....	29
Tablo 17. Bankacılık Sektörü Başlıca Aktif Kalemleri (TL Bazında)	31
Tablo 18. Bankacılık Sektörü Başlıca Aktif Kalemleri (USD Bazında)	32
Tablo 19. Bankacılık Sektörü Kredi Kompozisyonu.....	33
Tablo 20. Bankacılık Sektörü Başlıca Pasif Kalemleri (TL Bazında).....	34
Tablo 21. Bankacılık Sektörü Başlıca Pasif Kalemleri (USD Bazında)	34
Tablo 22. Bankacılık Sektörü Gelir/Giderleri (TL Bazında).....	36
Tablo 23. Bankacılık Sektörü Gelir/Giderleri (USD Bazında)	36
Tablo 24. Özel Finans Kurumları Özet Bilançosu.....	38
Tablo 25. Uluslararası Piyasalarda Gelişmeler	39

GRAFİKLER

Grafik 1. Merkez Bankası Net Rezervler ve Net Döviz Pozisyonu Gelişimi	5
Grafik 2. Merkez Bankası ve İkincil Piyasa Gösterge Tahvil Bileşik Faiz Oranları.....	8
Grafik 3. Reel Parasal Büyüklüklerde Gelişmeler (1998=100)	9
Grafik 4. Para Çarpanları	9
Grafik 5. Borçlanma / İtfa Rasyosu	11
Grafik 6. Faiz Oranlarında Gelişmeler	11
Grafik 7. İç Borç Stokunun Yapısı	13
Grafik 8. Mali Baskınlık (İç Borç Stoku/M2Y, Nakit İç Borç Stoku/M2Y).....	14
Grafik 9. TL/Dolar ve TL/Euro Gelişimi	15
Grafik 10. İMKB 100 Bileşik Endeksi.....	18
Grafik 11. YP Mevduat/Toplam Mevduat	21
Grafik 12. 3 Ay ve Daha Kısa Vadeli TL Mevduat/Toplam TL Mevduat	22
Grafik 13. Zorunlu Karşılığa Tabi TL Mevduatların Ortalama Vadesi.....	22
Grafik 14. Müşterilerle Yapılan Repo/Yurtiçi Yerleşikler TL Mevduat	23
Grafik 15. Mevduat Bankaları YP Kredileri/Toplam Krediler.....	23
Grafik 16. Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları / Mev. Bankaları Yurtiçi Kredileri	25
Grafik 17. Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredileri/Toplam Mevduatlar	25
Grafik 18. TGA/Krediler	26
Grafik 19. Alım Satım Amaçlı ve Satılmaya Hazır Menkul Değerler.....	28
Grafik 20. Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler	28
Grafik 21. Mevduat Bank. Menkul Değerleri/Toplam Mevduatlar	28
Grafik 22. Yurtiçi Yerleşiklerin Portföy Tercihleri.....	30
Grafik 23. YP Portföy Tercihleri	30
Grafik 24. Gelişmekte Olan Ülkelerin 2004 Yılı Eurobond Spreadlerinin Gelişimi.....	40

Mali Piyasalarda Gelişmeler

YILLIK PROGRAMLAR VE KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİ PİYASALAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ÖZET

- Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu Kasım ayında 290 milyon dolar gerileyerek 2.961 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Kasım ayında Net İç Varlıklar hesabı 35 trilyon TL azalmıştır.
- Kasım ayında Merkez Bankası Parası (MBP) 605 trilyon TL azalmıştır.
- Kasım ayında M1 reel olarak azalırken, M2 ve M2Y parasal büyüklükleri reel olarak artmıştır.
- Hazine iç borçlanma ihaleleri aylık ortalama bileşik faiz oranı, Kasım ayında yüzde 22,7 olarak gerçekleşmiştir.
- Kasım ayında Hazinenin iç borç stoku bir önceki aya göre 143 trilyon TL artarak 225,7 katrilyon TL'ye yükselmiştir.
- İç borç stoku/M2Y oranı, Kasım ayında 1 puan azalarak 124 puan seviyesine gerilemiştir.
- Kasım ayında TL, dolar karşısında değer kazanırken, euro karşısında değer kaybetmiştir. 1 dolar ve 1,5 euroluk ağırlıklıdırma ile hesaplanan reel kur endeksi ise Kasım ayında 112,6 puandan 114 puana yükselmiştir.
- Euro/Dolar paritesi Kasım ayında euro lehine gelişimini sürdürmüştür.
- Ekim ayı sonunda 22.900 puan düzeyinde gerçekleşen İMKB Ulusal 100- Bileşik Endeksi, Kasım ayında yüzde 1,8 oranında değer kaybederek 22.486 puana gerilemiştir.
- Kasım ayı itibarıyla Tahvil ve Bono Piyasasında ağırlıklı ortalama basit faiz oranı, bir önceki aya göre 0,4 puan gerileyerek, yüzde 22,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.
- Kasım ayında 147,6 katrilyon TL işlem hacminin gerçekleştiği Repo-Ters Repo Piyasasında, ortalama basit faiz oranı yüzde 20,1 olmuştur.
- Kasım ayında TL ve YP mevduatlarda artış görülmüştür.
- 2004 yılında 3 ay vadeli TL mevduatların ağırlıklı faiz oranlarının daha uzun vadeli mevduatların faiz oranlarının üzerinde gerçekleşmesinin de etkisiyle, 3 ay ve daha kısa vadeli TL mevduatların toplam TL mevduatları içindeki payı artmıştır.

- Bankacılık sistemi kredi hacminde Kasım ayında artış görülmüştür. Bu ay içinde kredi türleri arasında en büyük artış ticari krediler ve kredi kartlarında gerçekleşmiştir.
- Mevduat bankalarının Tahsili Gecikmiş Alacaklarının (TGA) kredilerine oranında azalma olmuştur.
- Kasım ayında bankacılık sisteminin bilanço içi yabancı para pozisyon açığı artarken, bilanço dışı işlemleri de kapsayan yabancı para net genel pozisyonu fazla vermiştir.
- Kasım ayında mevduat bankalarının alım satım amaçlı ve satılmaya hazır menkul kıymetler portföyü azalırken, vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler portföyü artmıştır.
- Kasım ayında yurtiçi yerleşiklerin yatırım araçları içinde TL ve YP mevduatlarda ve yatırım fonlarında artış görülmüştür.
- FED, Kasım ayında kısa vadeli faiz oranlarını çeyrek puan daha artırarak yüzde 2'ye yükseltmiştir.
- Kasım ayında dolar ve euro libor faiz oranlarında artış görülmüştür.
- Kasım ayında gelişmekte olan ülkelerin eurobond spreadlerinde gerileme görülmüştür.

Mali Piyasalarda Gelişmeler

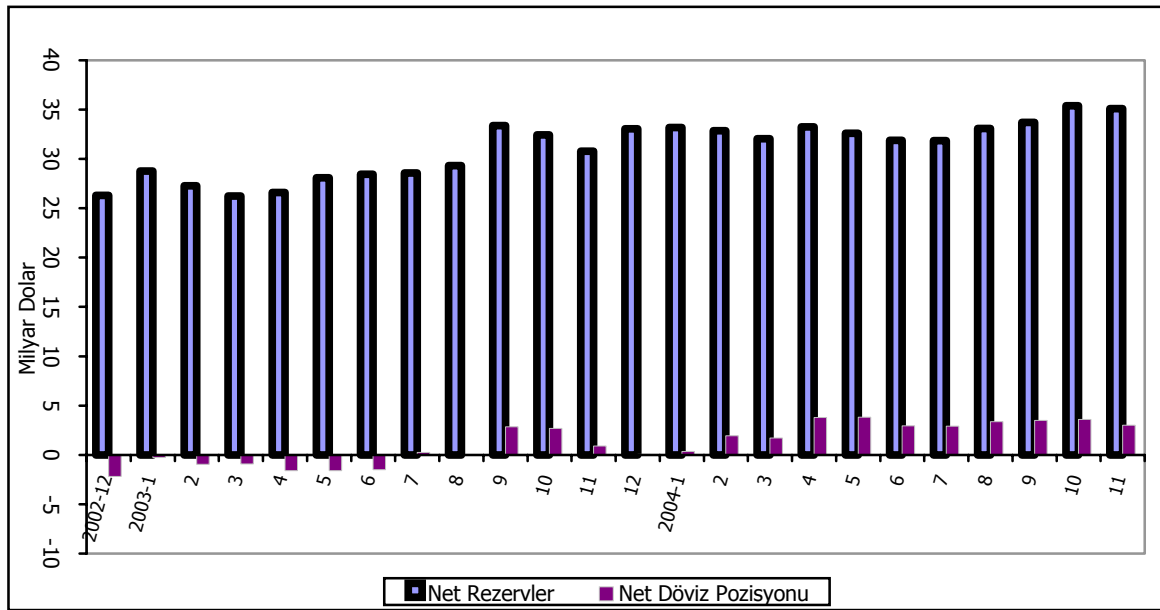
YILLIK PROGRAMLAR VE KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
MALİ PİYASALAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI

I. PARA PROGRAMINDAKİ GELİŞMELER

a. Merkez Bankası Analitik Bilançosu Gelişmeleri

Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu Kasım ayında 290 milyon dolar gerileyerek 2.961 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 1. Merkez Bankası Net Rezervler ve Net Döviz Pozisyonu Gelişimi

2004 yılı Kasım ayı itibarıyla Merkez Bankası Net Dış Varlıklar hesabı; Net Rezervler hesabının 348 milyon dolar azalması, pasif karakterli KMDTH ve SDMH hesaplarının 517 milyon dolar ve Diğer hesabının ise 168 milyon dolar artması sonucu, bir önceki ay sonuna göre 697 milyon dolar azalarak, 16.948 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. Kasım ayında paritede yaşanan artış, dolar bazında takip edilen söz konusu kalemtedeki gerilemeyi sınırlamıştır.

Kasım ayında Bankaların Döviz Mevduatının 789 milyon dolar artması ve Merkez Bankasının kamu kesimine olan yükümlülüklerini gösteren Döviz Olarak Takip Edilen

Mevduat kaleminin 1.195 milyon dolar gerilemesi sonucu, Merkez Bankasının kamuya ve bankacılık sistemine döviz cinsinden olan yükümlülüklerini ifade eden İç Döviz Yükümlülükleri hesabı, Kasım ayında 406 milyon dolar azalmıştır.

Söz konusu gelişmelerin etkisiyle Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu, Kasım ayında bir önceki aya göre 290 milyon dolar gerileyerek, 2.961 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 1. Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu

(Milyon Dolar)

	2003			2004		
	Aralık	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım
Net Döviz Pozisyonu (NDP)	54,3	2.909,3	3.380,9	3.490,3	3.250,9	2.960,9
- Net Dış Varlıklar	12.149,4	13.951,0	15.524,8	16.321,9	17.644,6	16.948,2
Net Rezervler	33.054,9	31.840,6	33.103,0	33.691,4	35.409,6	35.062,0
KMDTH ve SDMH(-)	17.216,3	16.741,1	16.823,7	17.073,3	17.609,7	18.126,8
Diğer	-3.781,2	-1.148,5	-754,5	-296,2	-155,2	13,0
- İç Döv. Yük.	12.095,1	11.041,7	12.143,9	12.831,6	14.393,7	13.987,3
Döv. Olarak T.Mev.	5.035,2	3.803,8	4.805,3	4.966,3	6.243,3	5.048,1
Hazine Mevduatı	3.612,1	1.976,4	1.904,2	3.136,0	5.385,2	4.366,3
Bankaların Döviz Mev.	7.059,9	7.237,9	7.338,6	7.865,3	8.150,4	8.939,1

Kaynak: Merkez Bankası

Kasım ayında Net İç Varlıklar hesabı 35 trilyon TL azalmıştır.

Kasım ayında Hazinesinin Borçları hesabı, Merkez Bankası TL cinsi DİBS stokundaki 102 trilyon TL'lik artışa karşın, dövize endekli DİBS stokundaki 704 trilyon TL'lik azalma neticesinde, 596 trilyon TL azalarak 23.432 trilyon TL'ye gerilemiştir. Aynı dönemde, TL'nin dolara karşı değerlenmesi nedeniyle, Merkez Bankası Değerleme hesabı 654 trilyon TL artış göstererek, 1.621 trilyon TL seviyesine yükselmiştir. TMSF'na Kullandırılan Krediler hesabında aynı dönemde herhangi bir değişim gerçekleşmezken, söz konusu hesapların netleştirilmesinden oluşan Toplam İç Krediler hesabı, 56 trilyon TL artarak 25.363 trilyon TL düzeyine yükselmiştir. Bu gelişmelerle birlikte, Merkez Bankasının uyguladığı para politikasıyla ilişkili olmayan kalemlerin takip edildiği Diğer İç Varlıklar hesabındaki 92 trilyon TL'lik azalmaya bağlı olarak, aynı dönemde Net İç Varlıklar hesabı 35 trilyon TL azalarak, Kasım ayında 21.532 trilyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kasım ayında Merkez Bankası Parası (MBP) 605 trilyon TL azalmıştır.

Merkez Bankasının TL yükümlülük kalemlerinin Kasım ayı gelişimi incelendiğinde; Emisyon hacmi ve bankaların Merkez Bankası nezdindeki serbest mevduatlarının, bir önceki ay sonuna göre sırasıyla 518 ve 70 trilyon TL azaldığı; bankaların zorunlu

karşılıkları 116 trilyon TL arttığı ve fon hesaplarını ve banka dışı kesimin mevduatlarının gösteren diğer hesabının ise fon hesaplarında görülen artış sonucu 212 trilyon TL arttığı görülmektedir. Bu gelişmenin etkisiyle Merkez Bankasının ekonomik birimlere ve bankalara olan yükümlülüklerini ifade eden Rezerv Para büyüklüğü, Kasım ayında bir önceki aya göre 260 trilyon TL azalarak 20.165 trilyon TL'ye gerilemiştir.

Tablo 2. Merkez Bankası Analitik Bilançosu

(Trilyon TL)

	2003			2004		
	Aralık	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım
NDP+Net İç Varlıklar = MBP	24.067,0	26.201,8	26.634,2	26.388,1	26.346,4	25.740,9
Net Döviz Pozisyonu(NDP)	76,7	4.291,7	5.082,2	5.214,1	4.779,4	4.209,1
- Net Dış Varlıklar	17.161,5	20.484,5	23.337,1	24.382,7	25.940,3	24.092,8
- İç Döviz Yükümlülükleri	17.084,7	16.192,8	18.254,9	19.168,7	21.161,0	19.883,7
Net İç Varlıklar (I+II)	23.990,2	21.710,1	21.552,0	21.174,0	21.567,1	21.531,9
I- Top. İç Kred. (1+2+3+4+5)	29.059,6	25.404,3	25.149,6	24.856,4	25.306,9	25.363,3
1- Hazinesinin Borçları	28.049,3	24.848,5	24.358,7	23.850,6	24.027,8	23.431,9
a. DİBS	19.511,7	18.737,2	18.754,0	18.710,0	19.006,4	19.108,7
b. Döviz Endeksli DİBS	8.580,9	6.167,5	5.673,4	5.186,7	5.067,0	4.362,7
c. Diğer	-43,3	-56,2	-68,7	-46,2	-45,6	-39,6
2- Değerleme Hesabı	1.003,6	237,4	472,7	687,2	967,4	1.620,9
3- IMF Acil Yardımı	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4 - Bankalara Açılan Krd.	6,8	16,0	15,9	16,3	9,3	8,2
5- TMSF'na Kullan. Krd.	0,0	302,3	302,3	302,3	302,3	302,3
II- Diğer	-5.069,4	-3.694,2	-3.597,6	-3.682,4	-3.739,8	-3.831,4
REZERV PARA	15.442,7	19.459,8	20.763,7	20.746,4	20.424,8	20.164,7
Emisyon	10.844,5	13.544,2	14.055,3	14.523,9	14.330,9	13.813,0
Bankalar Zor. Karş.	2.288,6	2.839,9	2.884,6	2.955,9	2.946,1	3.061,7
Bankalar Serbest Mevduat	2.196,7	2.909,3	3.687,5	3.182,2	3.087,5	3.017,4
Diğer	112,8	166,5	136,3	84,3	60,4	272,5
PARASAL TABAN	23.345,1	23.177,4	25.282,5	26.042,2	25.957,8	25.102,3
API'den Borçlar	7.902,5	3.717,6	4.518,9	5.295,8	5.533,0	4.937,6
MERKEZ BANKASI PARASI (MBP)	24.067,0	26.201,8	26.634,2	26.388,1	26.346,4	25.740,9
Kamu Mevduatı	721,8	3.024,4	1.351,6	345,9	388,7	638,7

Kaynak: TCMB günlük vaziyet

(1) Rakamlar ayın son cuma günü itibarıdır. Toplamlar yuvarlama sonucu tutmayabilir.

Merkez Bankasının piyasalara olan kısa vadeli yükümlülüğünü gösteren API'den Borçlar hesabı, Kasım ayında 595 trilyon TL azalarak 4.938 trilyon TL seviyesine gerilemiştir. Söz konusu hesaptaki ve Rezerv Paradaki gerileme sonucu Parasal Taban Kasım ayında 856 trilyon TL azalarak 25.102 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir.

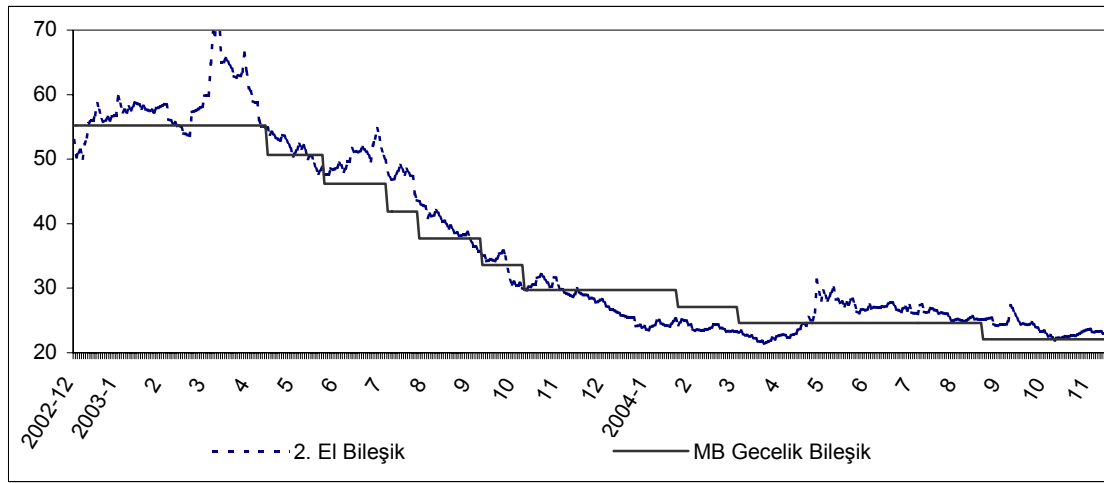
Merkez Bankasının en geniş TL yükümlülük göstergesi olan Merkez Bankası Parası, Parasal Tabandaki 856 trilyon TL'lik gerileme ve Kamu mevduatındaki 250 trilyon TL'lik artışın etkisiyle, Ekim ayı sonuna göre 605 trilyon TL azalarak, Kasım ayında 25.741 trilyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Ekim ayı sonu itibarıyla ikinci el piyasada yüzde 22,5 olarak gerçekleşen en çok işlem gören tahvilin faiz oranı, Kasım ayında yüzde 24,3'e yükselmiştir.

Tablo 3. Merkez Bankası Faiz Oranlarında Gelişmeler

		2003					2004		
		25.Nis	04.Haz	16.Tem	06.Ağu	15.Eki	05.Şub	16.Mar	08.Eyl
Basit Faiz									
Gecelik Borç Alma		41	38	35	32	26	24	22	20
Gecelik Borç Verme		48	45	41	38	31	29	27	24
Haftalık Borç Alma		41	38	35	32	26	24	22	20
Geç Lik. Pen. Borç Verme		53	50	46	43	36	34	32	28
Geç Lik. Pen. Borç Alma		5	5	5	5	5	5	5	5

Kaynak: TCMB

Grafik 2. Merkez Bankası ve İkincil Piyasa Gösterge Tahvil Bileşik Faiz Oranları**b. Temel Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler**

Kasım ayında M1 reel olarak azalırken, M2 ve M2Y parasal büyüklükleri reel olarak artmıştır.

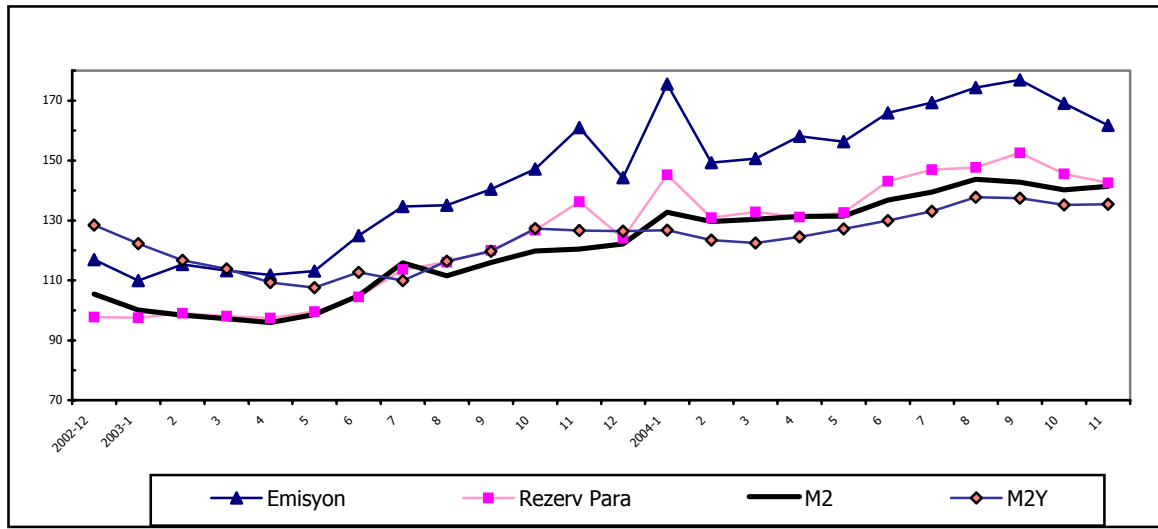
Kasım ayında vadesiz mevduatlardaki 245 trilyon TL artışa rağmen dolaşımdaki para miktarının 512 trilyon TL düşmesiyle, M1 para arzı 268 trilyon TL azalarak 27.811 trilyon TL'ye gerilemiştir. Bu gelişmeyle birlikte, Kasım ayında TL vadeli mevduatlardaki 1.992 trilyon TL artışın etkisiyle M2 para arzı 1.724 trilyon TL artarak 160.371 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemde yurtiçi yerleşiklerin DTH'larında ise 24 trilyon TL tutarındaki azalmaya bağlı olarak, M2Y para arzı 1.700 trilyon TL artarak 182.274 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler neticesinde M1 para arzı Kasım ayında yüzde 1 oranında azalırken, M2 ve M2Y para arzları sırasıyla yüzde 1,6 ve 0,9 oranında artış göstermiştir. TEFE'nin Kasım ayı artış oranının yüzde 0,8 olduğu dikkate alındığında, Kasım ayında M1 reel olarak azalırken M2 ve M2Y parasal büyüklüklerinin reel olarak arttığı görülmektedir.

Tablo 4. Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler

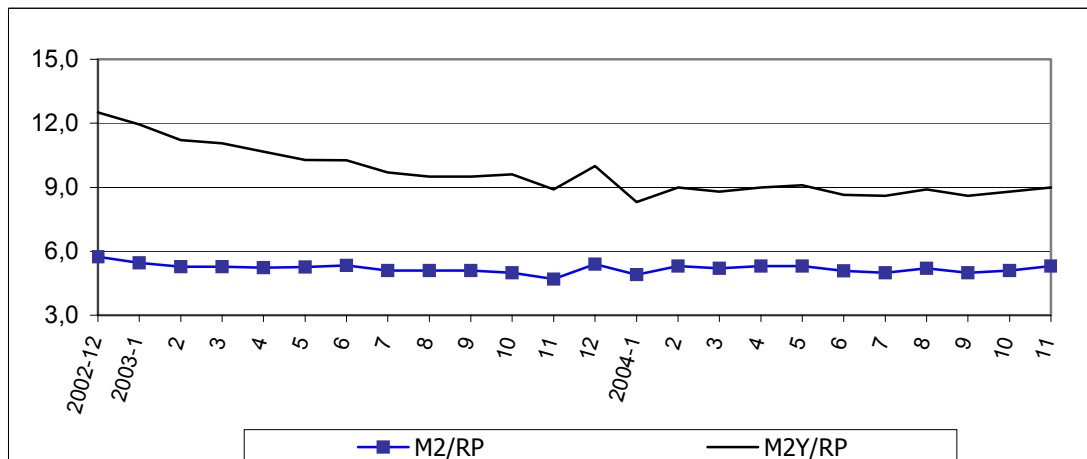
(Trilyon TL)

	2002	2003		2004		Yüzde Değişme
	Aralık	Aralık	Eylül	Ekim	Kasım	2004 Kasım/Ekim
Dolaşımdaki Para	7.208,9	10.128,7	13.723,5	13.471,4	12.958,9	-3,80
TL Vadesiz Mevd.	7.050,0	11.435,5	14.403,5	14.608,0	14.852,6	1,67
M1	14.258,9	21.564,1	28.127,0	28.079,3	27.811,5	-0,95
TL Vadeli Mevd.	46.936,4	59.358,8	75.143,0	76.567,0	78.559,1	2,60
M2	61.195,3	80.922,9	103.270,0	104.646,3	106.370,5	1,65
Yurtiçi Yer. DTH	72.255,0	68.931,9	74.476,7	75.927,9	75.903,3	-0,03
M2Y	133.450,3	149.854,8	177.746,8	180.574,2	182.273,9	0,94
TEFE	6.478,8	7.382,1	8.069,7	8.330,1	8.392,7	0,75

Kaynak: Merkez Bankası, DPT, DİE

Grafik 3. Reel Parasal Büyüklüklerde Gelişmeler (1998=100)

Kasım ayında para çarpanlarının seyri incelendiğinde, rezerv paranın bir önceki aya göre yüzde 1,3 azalması ve M2'nin yüzde 1,6 oranındaki artmasına bağlı olarak M2/RP çarpanınının 0,2 puan artışla 5,3 puan seviyesine yükseldiği görülmektedir. Aynı dönemde M2Y para arzındaki yüzde 0,9 oranındaki artışın etkisiyle M2Y/RP çarpanı, 8,8'den, 9 puana yükselmiştir.

Grafik 4. Para Çarpanları

II. BORÇLANMA PROGRAMINDAKİ GELİŞMELER

Hazine iç borçlanma ihaleleri aylık ortalama bileşik faiz oranı, Kasım ayında yüzde 22,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5. Hazine İç Borç İhaleleri

	Vade (Gün)	Net Borç.(1) (Tril. TL)	İtfa(2) (Tril. TL)	Borç/İtfa Oranı	Bileşik Faiz (Yüzde)	12 Aylık TÜFE Beklentisi(3)	12 Aylık TÜFE Değişim (Yüzde)
2002 Aralık	260	10.251	7.850	130,6	50,2	24,7	29,7
Ocak-Aralık	253	67.791	78.722	86,1	63,8	-	29,7
2003 Ocak	262	6.877	9.824	78,3	56,7	23,6	26,4
Şubat	280	5.976	5.489	108,9	55,0	23,9	27,0
Mart	252	6.501	8.760	74,2	59,7	24,6	29,4
Nisan	253	7.858	7.417	105,9	57,0	24,7	29,5
Mayıs	321	9.607	9.355	102,7	51,0	22,9	30,7
Haziran	276	6.750	7.876	85,7	46,1	21,6	29,8
Temmuz	253	9.180	8.758	104,8	45,7	20,2	27,4
Ağustos	269	6.281	9.594	65,5	38,3	19,1	24,9
Eylül	364	2.885	2.862	100,8	36,9	17,7	23,0
Ekim	348	5.519	5.738	96,2	29,9	16,1	20,8
Kasım	353	9.727	11.156	87,2	28,5	14,7	19,3
Aralık	423	5.460	8.280	65,9	28,4	13,9	18,4
Ocak-Aralık	302	82.560	94.066	89,6	45,0	-	18,4
2004 Ocak	438	10.872	11.612	93,6	27,1	12,4	16,2
Şubat	393	7.681	8.968	85,6	26,1	11,7	14,3
Mart	433	9.062	11.234	80,7	25,6	11,0	11,8
Nisan	375	9.870	13.538	72,9	24,0	10,5	10,2
Mayıs	319	8.891	10.820	82,2	29,5	11,1	8,9
Haziran	316	4.871	5.607	86,9	28,6	10,4	8,9
Temmuz	378	8.308	12.292	67,6	28,1	10,1	9,6
Ağustos	292	7.226	14.320	50,5	24,8	9,7	10,0
Eylül	419	6.414	9.705	66,1	26,1	9,5	9,0
Ekim	354	6.002	11.678	51,4	22,3	8,8	9,9
Kasım	358	8.376	13.636	61,4	22,7	9,0	9,8

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, DPT

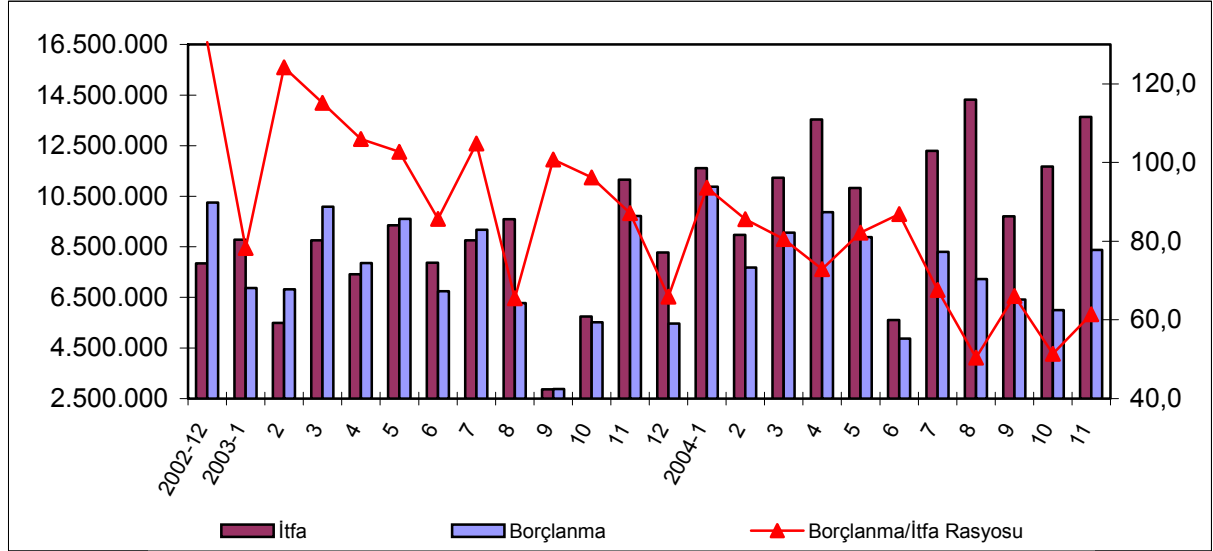
(1) Net borçlanma rakamlarına dövizde endeksli ve döviz cinsinden ihale rakamları ve faiz oranları dahil edilmemiştir.

(2) İtfa rakamları piyasaya yapılan ödemeleri göstermektedir. Piyasaya yapılan itfa, Hazinesin aylık olarak yayınlanan İç Borçlanma Stratejisinden ihale + halka arz + doğrudan satışın TL rakamlarından türetilmektedir.

(3) Merkez Bankası tarafından ayda iki defa yayınlanan ve ekonomik birimlerin ekonomik değişkenlere yönelik tahminlerini içeren geniş katılımlı "Beklenti Anketi"nden alınmıştır. 12 aylık TÜFE beklentisi, söz konusu ayın üçüncü haftası itibarıyla piyasa katılımcıları tarafından tahmin edilen değerlerin aritmetik ortalamasıdır.

Hazine ihalelerinde oluşan ortalama bileşik faiz oranı Kasım ayında Ekim ayına göre 0,4 puan artış göstererek yüzde 22,7 seviyesine yükselmiştir. Hazine ihalelerinde gerçekleşen ortalama vade ise Kasım ayında, bir önceki aya göre 4 gün artarak 358 gün olarak gerçekleşmiştir.

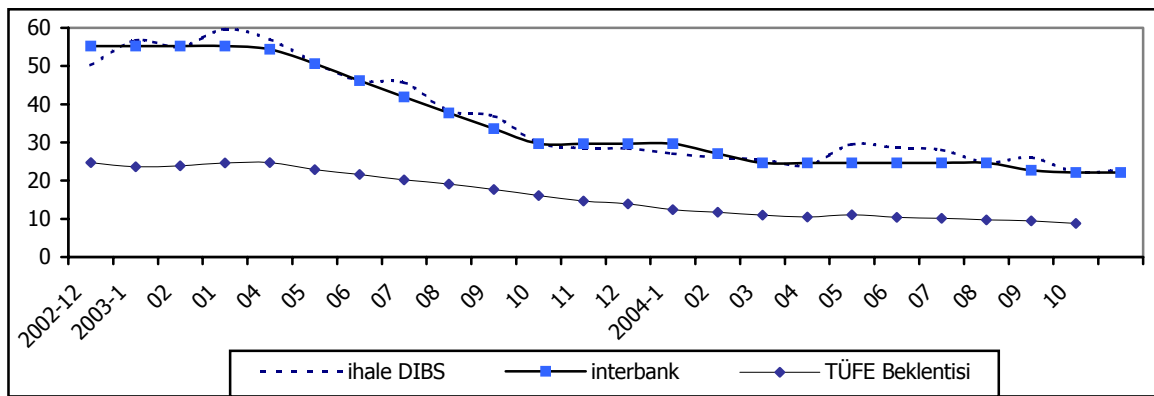
Kasım ayında piyasaya TL bazında 13,6 katrilyon TL itfası bulunan Hazine, piyasadan net 8,4 katrilyon TL'lik borçlanma gerçekleştirmiştir. Bu gelişmeye bağlı olarak, Kasım ayında borçlanma/ itfa rasyosu, 61,4 puan düzeyinde gerçekleşmiştir.

Grafik 5. Borçlanma / İtfa Rasyosu

Merkez Bankası beklenti anketi incelendiğinde 2004 yılı içerisinde enflasyon beklentilerinde genel bir düşüş eğilimi görülmektedir. Nitekim; Mayıs ayı içerisinde döviz kurundaki oynaklıktan kaynaklanan artış haricinde, 12 aylık enflasyon beklentileri yılın ilk 9 ayında, ikinci dönem verileri itibarıyla düşüş göstermiştir. Kasım ayı ikinci dönem beklenti anketi sonuçlarına göre, enflasyon beklentilerinde 0,2 puanlık bir artış görülmüştür. Nitekim, Ekim ayı ikinci dönem 12 aylık enflasyon beklentisi yüzde 8,8 olurken, Kasım ayında bu rakam yüzde 9'a yükselmiştir. Diğer yandan Hazine ihalelerinde oluşan aylık bileşik faiz oranındaki 0,4 oranındaki yükselişle reel faiz oranında küçük oranda bir artış görülmüştür.

Grafik 6. Faiz Oranlarında Gelişmeler

(Bileşik, Yüzde)

Kasım ayında Hazinesinin iç borç stoku bir önceki aya göre 143 trilyon TL artarak 225,7 katrilyon TL'ye yükselmiştir.

2003 yılı Aralık ayında 194,4 katrilyon TL olan iç borç stoku, 2004 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre 143 trilyon TL artarak 225,7 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Kasım ayında, kamuya olan borçlar azalırken, piyasaya olan borçlarda artış görülmüştür. Nakit ve

nakit dışı borç stokunun vadesindeki azalıştan dolayı stokun ortalama vadesi 21 aydan 20,7 aya gerilemiştir.

Tablo 6. İç Borç Stokunun Vade Yapısı

	Miktar (Trilyon TL)	Yüzde Dağılım	Ort. Vadeye Kalan Süre (Ay)
2003 Aralık			
Genel Top.	194.386	100,0	25,1
Nakit	130.484	67,1	12,4
-Tahvil	105.842	54,4	14,6
-Bono	24.642	12,7	2,8
Nakit Dışı	63.903	32,9	51,2
2004 Ekim			
Genel Top.	225.582	100,0	21,0
Nakit	162.597	72,1	11,9
-Tahvil	129.377	57,4	14,0
-Bono	33.220	14,7	4,0
Nakit Dışı	62.985	27,9	44,5
2004 Kasım			
Genel Top.	225.725	100,0	20,7
Nakit	163.412	72,4	11,8
-Tahvil	134.675	59,7	13,2
-Bono	28.739	12,7	5,2
Nakit Dışı	62.311	27,6	44,0

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Ekim ayında 66,6 milyar dolar düzeyinde bulunan konsolide bütçe dış borç stoku, Kasım ayında 1,1 milyar dolar artarak 67,8 milyar dolara yükselmiştir. Stoktaki yükseliş uzun vadeli borçlardaki artıştan kaynaklanmıştır. Kasım ayında konsolide bütçe dış borç stokunun vade kompozisyonunda, uzun vadeli borçların oranı yüzde 95'lik, orta vadeli borçların oranı da yüzde 5'lik seviyesini korumuştur.

Tablo 7. İç Borç Stoku Döviz-Faiz Yapısı

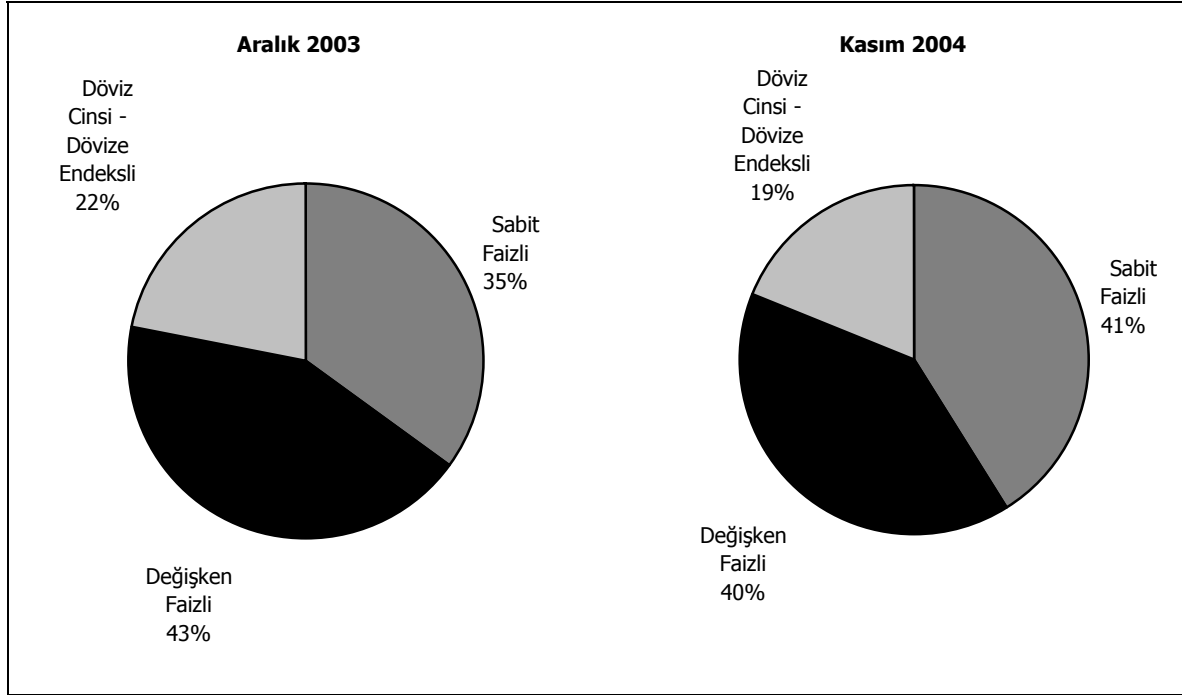
(Trilyon TL)

	Aralık 2003	Yüzde	Ekim 2004	Yüzde	Kasım 2004	Yüzde
Nakit	130.484	67	162.597	72	163.414	72
Sabit getirili	68.614	35	90.923	40	92.300	41
Değişken faizli	29.080	15	37.219	16	37.178	16
Döviz cinsinden	16.839	9	25.524	11	25.506	11
Dövizde endeksli	15.951	8	8.930	4	8.429	4
-IMF kredisi	8.473	4	4.890	2	4.389	2
-Takas	7.478	4	4.041	2	4.041	2
-Diğer	0	0	-	0	-	0
Nakit Dışı	63.903	33	62.985	28	62.311	28
Sabit getirili	-	-	-	0	-	0
Değişken faizli	54.096	28	53.781	24	53.781	24
Döviz cinsinden	7.781	4	7.471	3	6.794	3
Dövizde endeksli	1.926	1	1.733	1	1.736	1
Toplam Stok	194.387	100	225.582	100	225.725	100

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Kasım ayı itibarıyla iç borç stoku içerisinde sabit getirili menkul kıymetlerin payı 2003 yılı sonuna göre 6 puan artarak, yüzde 35'ten yüzde 41'e yükselmiştir. Aynı dönemde döviz endeksli ve döviz cinsinden borçlanma araçlarının payı yüzde 22'den yüzde 19'a gerilemiştir. 2003 yılı Aralık ayı itibarıyla borç stoku içinde yüzde 43 paya sahip olan değişken faizli borçlanma senetleri ise 2004 yılı Kasım ayında yüzde 40'a gerilemiştir.

Grafik 7. İç Borç Stokunun Yapısı

İç borç stokunun ilk satışı alıcılara göre dağılımına bakıldığında; Ekim ayı itibarıyla yüzde 62,1 olan piyasa payının Kasım ayında yüzde 62,5'e yükseldiği; kamunun payının ise yüzde 37,9'dan, yüzde 37,5'e gerilediği görülmektedir. Stokun alıcılara göre dağılımının yıl içerisindeki seyri incelendiğinde ise, 2003 yılı sonu ile karşılaştırıldığında kamunun payı yüzde 47,7'den yüzde 37,5'e gerilerken; piyasa payının yüzde 52,3'den yüzde 62,5 seviyesine yükseldiği gözlenmektedir.

İç borç stoku/M2Y oranı, Kasım ayında 1 puan azalarak 124 puan seviyesine gerilemiştir.

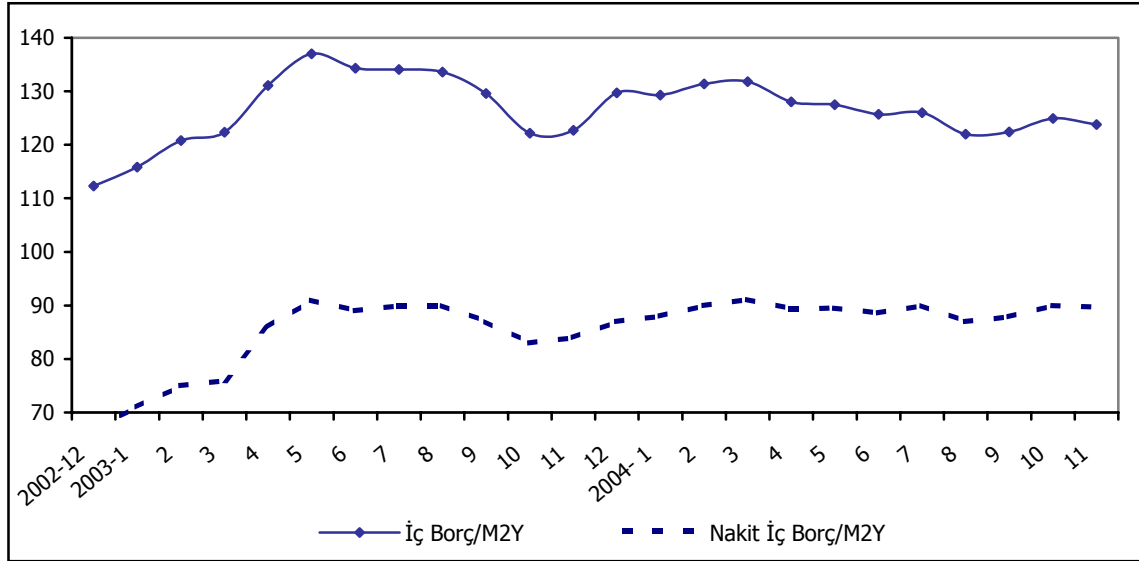
Tablo 8. İç Borç Stokunun Alıcılara Göre Dağılımı

	TL Miktarı	USD Miktarı	Yüzde Pay (%)
(Trilyon TL, Milyar Dolar)			
2003 Aralık			
Genel Top.	194.387	139,3	100
Kamu	92.626	66,4	47,7
Merkez Bankası	26.900	19,3	13,8
Kamu Bankaları	27.239	19,5	14,0
TMSF	15.056	10,8	7,7
Diğer Kamu	23.431	16,8	14,1
Piyasa	101.760	72,9	52,3
2004 Ekim			
Genel Top.	225.582	153,4	100,0
Kamu	85.514	58,2	37,9
Merkez Bankası	23.317	15,9	10,3
Kamu Bankaları	27.483	18,7	12,2
TMSF	9.101	6,2	4,0
Diğer Kamu	25.614	17,4	11,4
Piyasa	140.068	95,3	62,1
2004 Kasım			
Genel Top.	225.725	159,0	100,0
Kamu	22.816	16,1	37,5
Merkez Bankası	27.483	19,4	10,1
Kamu Bankaları	8.427	5,9	12,2
TMSF	25.932	18,3	3,7
Diğer Kamu	141.068	99,4	11,5
Piyasa	84.657	59,6	62,5

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Grafik 8. Mali Baskınlık (İç Borç Stoku/M2Y, Nakit İç Borç Stoku/M2Y)

(Yüzde)

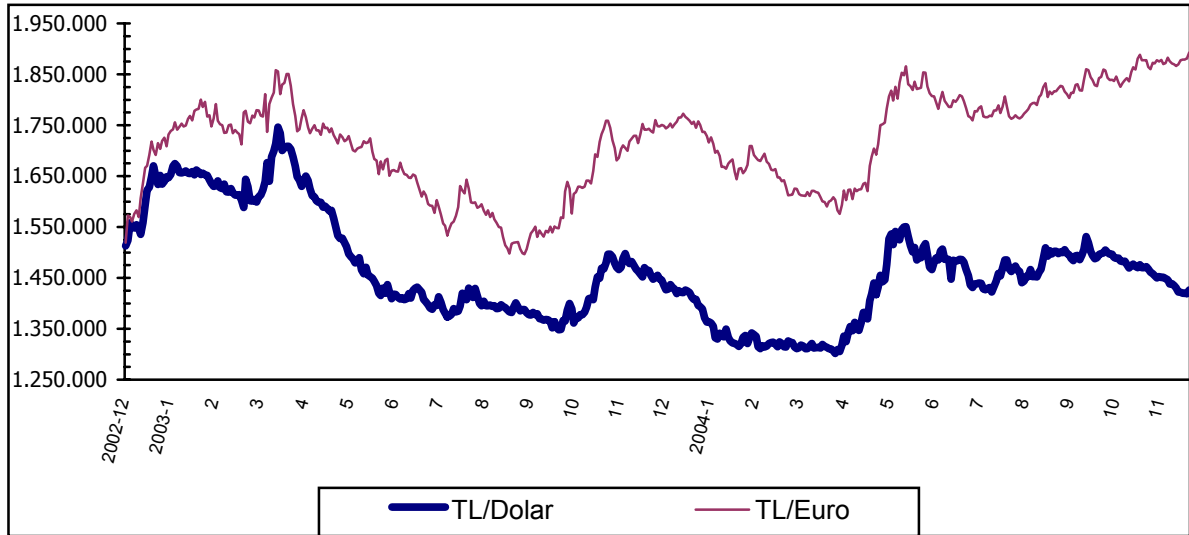
Kasım ayında, M2Y para arzı yüzde 0,9 oranında artarken, iç borç stokunun yüzde 0,1 oranında artmasıyla mali baskınlık oranında azalma görülmüştür. Nitekim; kamunun mali piyasalardaki ağırlığının bir göstergesi olan iç borç stokunun M2Y'ye oranı Kasım ayında 1 puan artarak 124 puan seviyesine gerilemiştir. 2001 Şubat krizinden sonra kamu bankaları, Merkez Bankası ve TMSF'ye uzun vadeli olarak verilen ve piyasanın işleyişinden etkilenmeyen nakit dışı borç stokunun hesaplama katılmadığı, Nakit İç Borç Stokunun M2Y'ye oranı ise, Ekim ayındaki yüzde 90'lık seviyesini korumuştur.

III. DÖVİZ KURLARINDA GELİŞMELER

Kasım ayında TL, dolar karşısında değer kazanırken, euro karşısında değer kaybetmiştir. 1 dolar ve 1,5 euroluk ağırlıklıdır mayla hesaplanan reel kur endeksi ise Kasım ayında 112,6 puandan 114 puana yükselmiştir.

Ekim ayı sonunda Merkez Bankası gösterge dolar kuru alış fiyatı 1.470.153 TL olurken, Kasım ayı sonunda bu rakam yüzde 3 oranında azalarak 1.426.013 TL düzeyine gerilemiştir. Kasım ayı ortalama dolar kuru ise, 1.442.111 TL düzeyinde gerçekleşerek, 1.483.416 TL olan Ekim ayı ortalamasına göre yüzde 2,8 oranında gerilemiştir. Aynı dönemde, Merkez Bankası gösterge euro kuru alış fiyatı 1.877.827 TL iken, 1.892.890 TL'ye yükselerek yüzde 0,8 oranında değer kazanmıştır. Euro aylık ortalama kuru ise 1.874.527 TL olarak gerçekleşerek, 1.851.578 TL düzeyinde gerçekleşen Ekim ayı rakamına göre yüzde 1,3 oranında değer kazanmıştır. Dolardaki düşüş ve eurodaki artış beraber ele alındığında ise, 1 dolar ve 1,5 euroluk ağırlıklıdır mayla hesaplanan reel kur endeksi, Kasım ayı içinde 112,6 puandan 114 puana yükselmiştir.

Grafik 9. TL/Dolar ve TL/Euro Gelişimi

Euro/Dolar paritesi Kasım ayında euro lehine gelişimini sürdürmüştür.

Ekim ayı sonunda 1,28 puan düzeyinde gerçekleşen euro/dolar paritesi Kasım ayı içerisinde Euro lehine bir seyir izleyerek 1,33'e yükselmiştir. Aylık ortalama parite ise, 1,25'den 1,30'a yükselmiştir.

Tablo 9. Kurlardaki Gelişmeler

	Dolar		Euro		Euro/Dolar Paritesi	
	Aylık Ort.	Ay Sonu	Aylık Ort.	Ay Sonu	Aylık Ort.	Ay Sonu
Aralık 2001	1.448.704	1.439.567	1.289.033	1.268.115	0,890	0,881
Aralık 2002	1.575.027	1.639.745	1.602.533	1.718.945	1,017	1,048
Ocak 2003	1.655.642	1.635.530	1.758.613	1.769.643	1,062	1,082
Şubat	1.619.966	1.588.579	1.745.977	1.712.171	1,078	1,078
Mart	1.671.007	1.708.213	1.801.448	1.850.359	1,081	1,083
Nisan	1.621.622	1.567.279	1.758.667	1.743.441	1,085	1,112
Mayıs	1.483.062	1.419.731	1.712.280	1.680.571	1,155	1,184
Haziran	1.418.523	1.407.647	1.655.554	1.609.503	1,167	1,143
Temmuz	1.397.289	1.411.817	1.589.621	1.598.600	1,138	1,132
Ağustos	1.396.206	1.392.790	1.556.348	1.519.534	1,115	1,091
Eylül	1.369.917	1.365.178	1.535.438	1.567.497	1,121	1,148
Ekim	1.431.852	1.491.399	1.664.758	1.745.234	1,164	1,170
Kasım	1.472.454	1.464.763	1.717.167	1.741.164	1,166	1,189
Aralık	1.429.116	1.395.835	1.752.896	1.745.072	1,227	1,250
Ocak 2004	1.343.421	1.333.189	1.689.802	1.665.419	1,250	1,249
Şubat	1.338.843	1.323.912	1.679.398	1.647.741	1,277	1,245
Mart	1.321.306	1.311.286	1.639.741	1.599.769	1,241	1,220
Nisan	1.351.365	1.440.128	1.623.479	1.703.815	1,202	1,183
Mayıs	1.501.342	1.485.338	1.801.546	1.821.173	1,200	1,226
Haziran	1.487.204	1.480.911	1.807.767	1.796.938	1,216	1,213
Temmuz	1.447.409	1.462.654	1.775.867	1.762.791	1,227	1,205
Ağustos	1.467.367	1.497.192	1.788.048	1.811.303	1,219	1,210
Eylül	1.498.343	1.497.696	1.828.603	1.845.162	1,220	1,232
Ekim	1.483.416	1.470.153	1.851.578	1.877.827	1,248	1,277
Kasım	1.442.111	1.426.013	1.874.527	1.892.890	1,301	1,327

Kaynak:TCMB

(1) TCMB gösterge döviz alış kurları kullanılmıştır.

IV. SERMAYE PİYASASINDA GELİŞMELER

a. İMKB Hisse Senedi Piyasası

Ekim ayı sonunda 22.900 puan düzeyinde gerçekleşen İMKB Ulusal 100- Bileşik Endeksi, Kasım ayında yüzde 1,8 oranında değer kaybederek, 22.486 puana gerilemiştir.

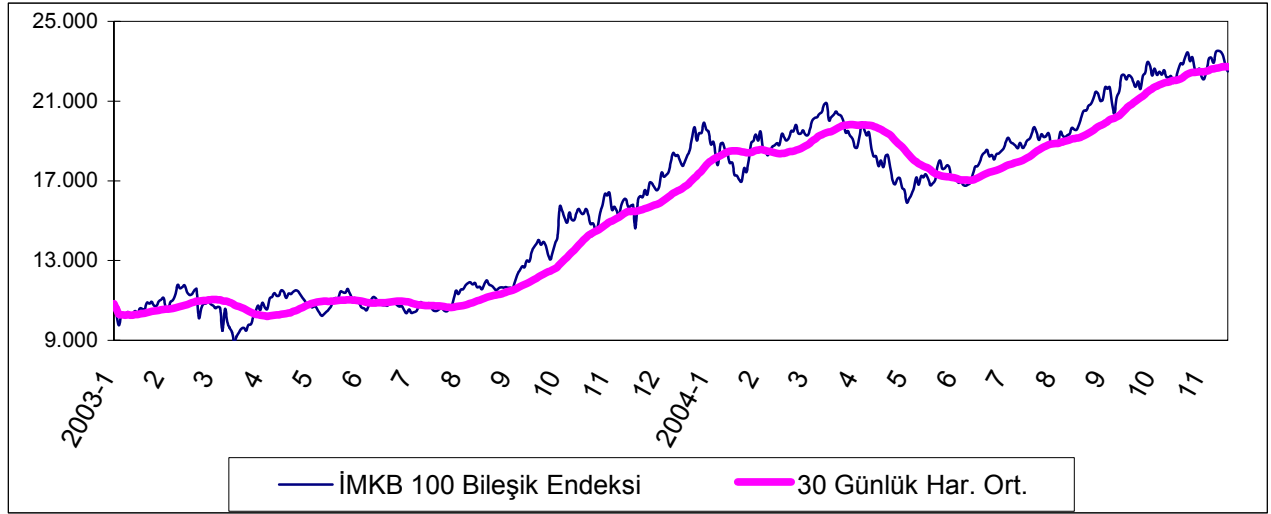
Ekim ayı sonunda 22.900 puan seviyesinde bulunan İMKB Ulusal 100-Bileşik Endeksi, Kasım ayında yüzde 1,8 oranında değer kaybederek 22.486 puana gerilemiştir. Kasım ayında endekste, reel olarak TEFE bazlı yüzde 2,5, TÜFE bazlı ise yüzde 3,3 oranında getiri kaybı yaşanmıştır. Dolar bazında Endeksi; Ekim ayında 907 dolar düzeyinde gerçekleşirken, Kasım ayında yüzde 1,2 oranında artarak 918 dolar seviyesine yükselmiştir. 30 günlük hareketli ortalama bazında ise, endeks Kasım ayında Ekim ayına göre yüzde 2,8 oranında değer kazanarak 22.120 puandan 22.740 puana yükselmiştir. Ekim ayında 18.274 trilyon TL olan İMKB işlem hacmi ise, bir önceki aya göre yüzde 2,8 oranında azalarak 17.755 trilyon TL düzeyine gerilemiştir. Dolar bazında işlem hacminde de söz konusu dönemde önemli bir değişim gözlenmemiş ve dolar bazında işlem hacmi 12.315 milyon dolardan, 12.292 milyon dolara gerilemiştir.

Tablo 10. İMKB 100 Endeksinin Getirisi

	Aylık Bazda			Yıllık Bazda		
	Nominal	Reel Getiri		Nominal	Reel Getiri	
	Getiri	TEFE	TÜFE	Getiri	TEFE	TÜFE
2004-						
Ocak	-6,9	-9,3	-7,6	56,4	41,3	34,6
Şubat	9,4	7,7	8,8	63,2	49,5	42,8
Mart	6,9	4,7	6,0	113,1	97,4	90,6
Nisan	-10,7	-13,0	-11,3	56,6	43,8	42,1
Mayıs	-5,2	-5,2	-5,6	50,1	37,0	37,8
Haziran	5,2	6,3	5,3	65,1	49,4	51,5
Temmuz	7,9	9,5	7,6	83,3	67,5	67,3
Ağustos	4,3	3,5	3,7	74,1	57,5	58,2
Eylül	8,6	6,6	7,6	68,1	49,5	54,3
Ekim	4,3	1,1	2,0	45,4	25,9	32,3
Kasım	-1,8	-2,5	-3,3	53,8	34,5	40,1

Kaynak: DİE, İMKB

İMKB-100 endeksinin yurt dışında kurulu borsalarla etkileşiminin göstergesi olan endeks korelasyon katsayılarının Kasım ayındaki gelişimi incelendiğinde, söz konusu katsayıların, FTSE-100 endeksiyle -0,23, Nikkei-25 endeksiyle -0,12, Dow Jones Industrial endeksiyle ise -0,2 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 10. İMKB 100 Bileşik Endeksi**Tablo 11. İMKB’de Çeşitli Göstergeler**

Dönemler	İMKB 100 Dönem Sonu	İMKB 100 30 Günlük HO.	Ulusal Pazar İşlem Hacmi
2002 Aralık	10.370	12.305	9.453.874
2003 Ocak	11.032	10.546	7.459.605
Şubat	11.574	10.964	6.972.077
Mart	9.475	10.528	7.318.680
Nisan	11.509	10.842	12.877.107
Mayıs	11.381	11.015	10.647.811
Haziran	10.884	10.953	7.703.730
Temmuz	10.572	10.652	5.908.692
Ağustos	11.612	11.295	9.328.528
Eylül	13.056	12.479	14.844.678
Ekim	15.754	14.678	24.990.291
Kasım	14.617	15.462	13.025.408
Aralık	18.533	16.915	24.411.936
2004 Ocak	17.259	18.509	19.837.396
Şubat	18.889	18.380	15.037.596
Mart	20.191	19.476	24.998.286
Nisan	18.023	19.583	17.308.238
Mayıs	17.081	17.635	13.187.201
Haziran	17.968	17.203	10.467.211
Temmuz	19.381	18.297	12.978.447
Ağustos	20.218	19.208	12.426.798
Eylül	21.954	20.916	23.682.169
Ekim	22.900	22.120	18.274.056
Kasım	22.486	22.740	17.754.815
5 Kasım	23.216	22.438	5.705.561
12 Kasım	22.105	22.479	4.189.932
19 Kasım	23.177	22.597	2.743.272
26 Kasım	23.293	22.728	3.673.288

Kaynak: İMKB Aylık Bülten

(1) İMKB 100 Endeks Değerleri, 30 günlük Hareketli Ortalama; İşlem Hacmi, Milyar TL

b. Tahvil ve Bono Piyasası

Kasım ayı itibarıyla Tahvil ve Bono Piyasasında ağırlıklı ortalama basit faiz oranı, bir önceki aya göre 0,4 puan gerileyerek, yüzde 22,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Ekim ayında 31,7 katrilyon TL olarak gerçekleşen kamu menkul kıymetleri kesin alım-satım pazarı işlem hacmi, Kasım ayında yüzde 0,3 oranında azalarak 31,6 katrilyon TL olmuştur. Aynı piyasada ağırlıklı ortalama basit faiz oranları Ekim ayında yüzde 23,3 iken, Kasım ayında yüzde 22,9'a gerilemiştir.

Tablo 12. Kamu Menkul Kıymetler Pazarı ve Repo-Ters Repo Piyasası

Dönemler	Kamu Menkul Kıymetleri		Repo-Ters Repo Piyasası	
	İşlem Hacmi (Trilyon TL)	Faiz Oranı (Yüzde)	İşlem Hacmi (Trilyon TL)	Faiz Oranı (Yüzde)
2002- Aralık	11.849	47,7	76.523	44,0
2003- Ocak	15.595	51,0	99.129	44,0
Şubat	11.265	51,5	63.655	44,0
Mart	16.634	54,6	83.922	44,1
Nisan	16.212	53,1	78.459	43,6
Mayıs	16.238	47,5	66.838	41,3
Haziran	12.716	45,8	64.503	38,6
Temmuz	19.500	46,8	85.605	37,0
Ağustos	17.688	39,1	76.769	32,5
Eylül	18.244	34,4	91.228	30,7
Ekim	25.472	29,7	121.313	27,2
Kasım	18.761	28,2	87.810	26,0
Aralık	24.972	26,3	121.301	26,1
2004- Ocak	26.572	24,3	98.925	26,3
Şubat	23.509	23,9	95.058	24,1
Mart	30.057	23,6	129.283	23,1
Nisan	35.024	22,9	121.592	22,0
Mayıs	33.184	27,7	136.555	22,0
Haziran	26.029	26,8	133.675	22,1
Temmuz	31.082	26,0	128.180	22,1
Ağustos	29.141	25,2	137.557	22,1
Eylül	33.268	24,7	147.376	20,5
Ekim	31.715	23,3	121.082	20,1
Kasım	31.635	22,9	147.644	20,1

Kaynak: İMKB Aylık Bülteni

c. Repo-Ters Repo Piyasası

Kasım ayında 147,6 katrilyon TL işlem hacminin gerçekleştiği Repo-Ters Repo Piyasasında, ortalama basit faiz oranı yüzde 20,1 olmuştur.

Ekim ayında 121,1 katrilyon TL seviyesinde gerçekleşen Repo – Ters repo piyasası işlem hacmi, Kasım ayında yüzde 22 oranında artarak, 147,6 katrilyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu piyasada Ekim ayında yüzde 20,1 olan ortalama basit faiz oranı, Kasım ayında da bu seviyesini korumuştur.

d. Altın Borsası

Londra borsasında oluşan altının ons fiyatı, Mayıs ayında başlayan yükselişini Kasım ayında da sürdürmüş ve bir önceki aya göre 20 dolar artarak 441 dolara yükselmiştir. İstanbul Altın Borsasındaki altın işlem hacmine bakıldığında ise, Kasım ayında TL işlem hacminde düşüş, dolar işlem hacminde ise artış gözlenmektedir. Bu dönemde TL işlem hacmi 53 trilyon TL'den 34 trilyon TL'ye düşerken; dolar işlem hacmi ise 167 milyon dolardan 215 milyon dolara yükselmiştir. Kasım ayında, miktar bazında işlem hacmi 15 tondan 17 tona yükselmiştir.

V. BANKACILIK SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER

a. Mevduat Gelişmeleri

Kasım ayında TL ve YP mevduatlarda artış görülmüştür.

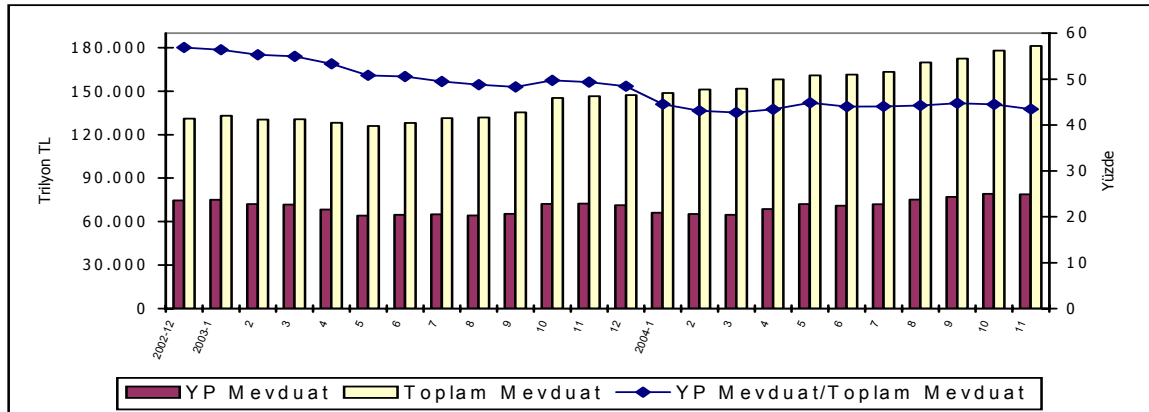
TCMB verilerine göre; 2004 yılı Kasım ayında bankalar arası hariç toplam mevduat önceki aya göre yüzde 1,9 oranında artarak 177,9 katrilyon TL'den 181,2 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemde yurtiçi yerleşiklere ait TL mevduat yüzde 3,8 oranında artarak 98,2 katrilyon TL'den 101,9 katrilyon TL'ye, YP mevduatların dolar değeri ise yüzde 3,4 oranında artarak 51,6 milyar dolardan 53,4 milyar dolara çıkmıştır. YP mevduatların dolar değerindeki yükselişin yaklaşık 0,7 milyar doları euro/dolar paritesindeki yükselişten kaynaklanmaktadır. YP mevduatlarda Kasım ayında görülen artışa karşın, doların değer kaybı sonucu YP mevduatların TL değerinde önemli bir değişiklik olmamıştır. Nitekim; Kasım ayında yurtiçi yerleşiklere ait YP mevduatın TL değeri Ekim ayındaki değerini koruyarak 75,9 katrilyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 13. Bankacılık Sektöründe Kredi ve Mevduatların Gelişimi

	(Yüzde Değişim)		
	Kasım 04/ Ekim 04	Kasım 04/ Aralık 03	Kasım 04/ Kasım 03
Toplam Mevduat (Bankalar arası Hariç)	1,9	23,0	23,7
Yurtiçi Yerleşikler Toplam TL Mevduat	3,8	34,6	37,7
Yurtiçi Yerleşikler Toplam YP Mevduat (\$)	3,4	9,4	11,9
Toplam Krediler	2,9	52,1	55,9
Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredileri	3,1	58,1	62,8
Mevduat Bankaları Yurtiçi TL Kredileri	4,8	81,3	91,8
Mevduat Bankaları Yurtiçi YP Kredileri	-1,9	12,9	10,6
Kalkınma Yatırım Bankaları Kredileri	0,8	12,4	11,6

Kaynak: TCMB Haftalık Bültenleri

Grafik 11. YP Mevduat/Toplam Mevduat

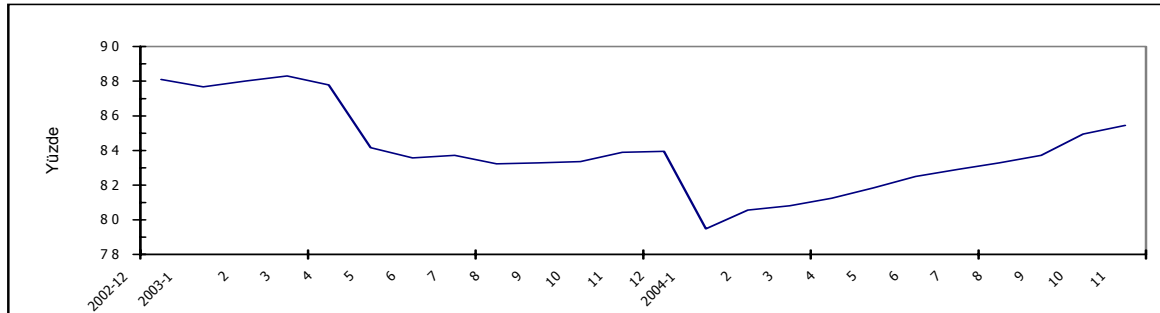

BDDK'nın bankacılık sektörüne ilişkin verilerine göre ise; Kasım ayında bankalar arası hariç toplam mevduat yüzde 1,7 oranında artarak 185,6 katrilyon TL'den 188,7 katrilyon TL'ye yükselmiştir. BDDK verilerine göre; aynı dönemde TL mevduat yüzde 3,7 oranında artarak 104,5 katrilyon TL'ye ve YP mevduatın dolar değeri yüzde 3,2 oranında artarak 59,9 milyar dolara yükselirken, YP mevduatların TL değeri yüzde 0,7 oranında azalarak 84,2 katrilyon TL'ye gerilemiştir.

2004 yılında 3 ay vadeli TL mevduatların ağırlıklı faiz oranlarının daha uzun vadeli mevduatların faiz oranlarının üzerinde gerçekleşmesinin de etkisiyle, 3 ay ve daha kısa vadeli TL mevduatların toplam TL mevduatları içindeki payı artmıştır.

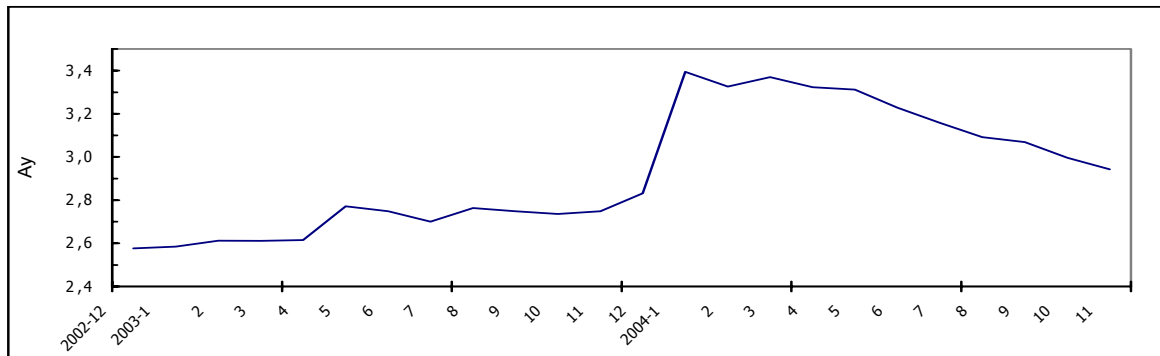
2004 yılında 3 ay ve daha kısa vadeli TL mevduatların toplam mevduatlara oranı artmıştır. Nitekim; 2004 yılı Ocak ayında yüzde 79,5 olan bu oran, 2004 yılı Kasım ayında yüzde 85,4'e yükselmiştir. Bu yükselişte, 2004 yılında 3 ay vadeli TL mevduatların ağırlıklı faiz oranlarının 6 ay ve 1 yıl ve üzeri vadeli TL mevduatların faiz oranlarının üzerinde gerçekleşmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Zorunlu karşılığa tabi TL mevduatların ortalama vadesi de 2004 yılı Ocak ayında 3,4 ay iken, Kasım ayında 2,9 aya gerilemiştir.

Grafik 12. 3 Ay ve Daha Kısa Vadeli TL Mevduat/Toplam TL Mevduat

(1) TCMB, 30 Ocak 2004 tarihinden itibaren zorunlu karşılığa tabi TL mevduat verilerini revize etmiştir.

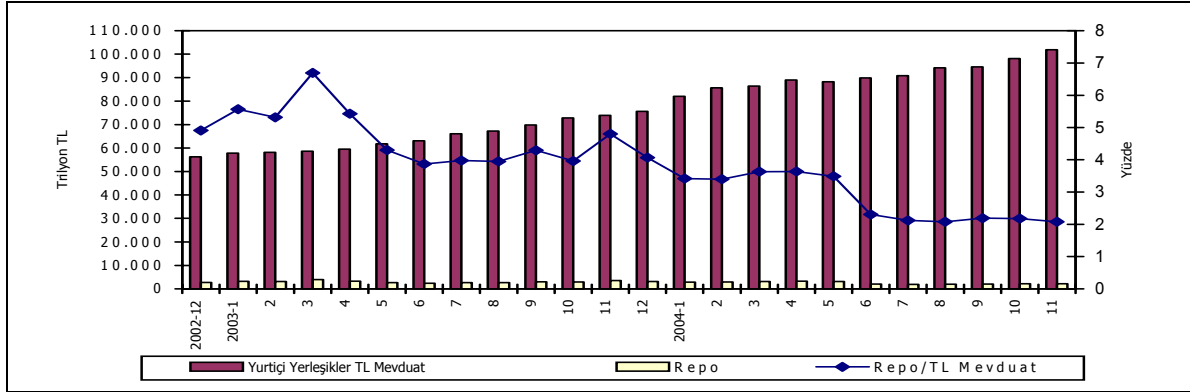
Grafik 13. Zorunlu Karşılığa Tabi TL Mevduatların Ortalama Vadesi

- (1) Vadesiz mevduatların vadesi sıfır alınmıştır.
- (2) 1 yıldan uzun vadeli olan mevduatların vadesi 1 yıl kabul edilmiştir.
- (3) TCMB, 30 Ocak 2004 tarihinden itibaren zorunlu karşılığa tabi TL mevduat verilerini revize etmiştir.

2004 yılında repo işlemlerinin toplam TL mevduatlara oranında düşüş eğilimi görülmüştür. Nitekim; 2003 yılı sonunda yüzde 4,1 olan reponun toplam TL mevduatlara oranı, 2004 yılı Ekim ayında yüzde 2,2 ve Kasım ayında yüzde 2,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 14. Müşterilerle Yapılan Repo/Yurtiçi Yerleşikler TL Mevduat

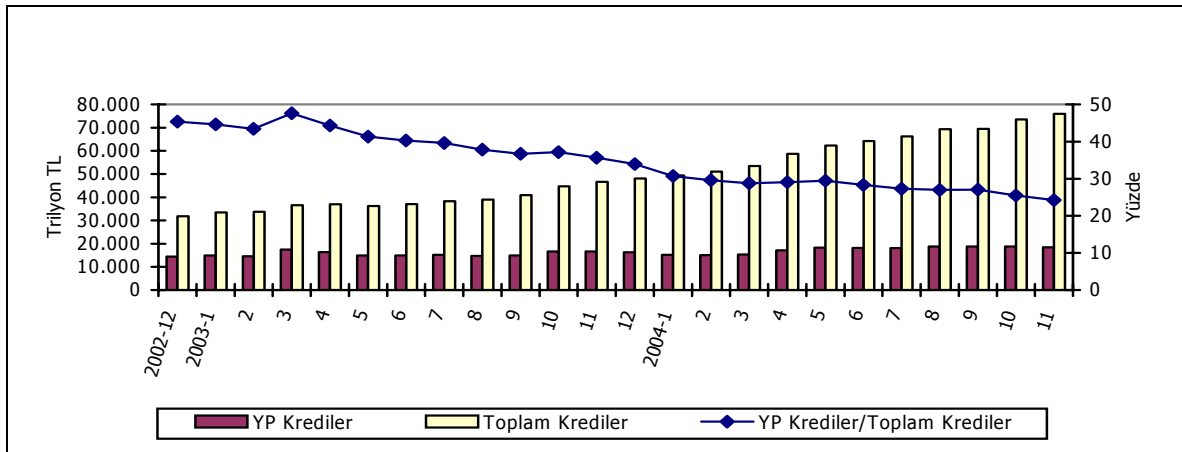

b. Krediler

Bankacılık sistemi kredi hacminde Kasım ayında artış görülmüştür. Bu ay içinde kredi türleri arasında en büyük artış ticari krediler ve kredi kartlarında gerçekleşmiştir.

TCMB verilerine göre, Kasım ayında bankacılık sisteminin toplam kredi hacmi önceki aya göre yüzde 2,9 oranında artarak 80,7 katrilyon TL'den 83 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemde mevduat bankalarının yurtiçi TL kredileri yüzde 4,8 oranında artarak 54,8 katrilyon TL'den 57,5 katrilyon TL'ye yükselirken, YP krediler yüzde 1,9 oranında azalarak 18,7 katrilyon TL'den 18,4 katrilyon TL'ye gerilemiştir. Bu gelişmeler sonucunda mevduat bankalarının YP kredilerinin toplam kredilere oranı Ekim ayında yüzde 25,5 iken, Kasım ayında yüzde 24,2'ye gerilemiştir.

Grafik 15. Mevduat Bankaları YP Kredileri/Toplam Krediler

BDDK'nın yurtdışı şubeler tarafından verilen kredileri de içeren konsolide kredi hacmine ilişkin verilerine göre ise, bankacılık sektörü kredi hacmi Kasım ayında önceki aya göre yüzde 2,2 oranında artarak 93,1 katrilyon TL'den 95,1 katrilyon TL'ye yükselmiştir. BDDK verilerine göre, aynı dönemde mevduat bankalarının TL kredileri yüzde 4,9 oranında artarak 54,4 katrilyon TL'den 57 katrilyon TL'ye yükselirken, mevduat bankalarının YP kredileri yüzde 3,5 oranında azalarak 33,8 katrilyon TL'den 32,6 katrilyon TL'ye gerilemiştir.

Kasım ayında kredi türleri içinde en büyük artış ticari kredilerde ve kredi kartlarında görülmüştür. Kasım ayında ticari krediler önceki aya göre yüzde 3,1 oranında artarak 40,5 katrilyon TL'den 42,4 katrilyon TL'ye, kredi kartları ise yüzde 4,9 oranında artarak 12,2 katrilyon TL'den 12,8 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Tüketici kredilerindeki artış ise Kasım ayında sınırlı kalmıştır. Nitekim; tüketici kredileri bu ay içinde yüzde 1,4 oranında artarak 12,3 katrilyon TL'den 12,4 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Tüketici kredilerinin artış hızında son aylarda görülen yavaşlamada, ertelenmiş talebin belli bir doyuma ulaşmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Kasım ayında ihtisas kredileri ise yüzde 3,4 oranında artarak 6,7 katrilyon TL'den 7 katrilyon TL'ye çıkmıştır.

Tablo 14. Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredilerinin Türlerine Göre Dağılımı

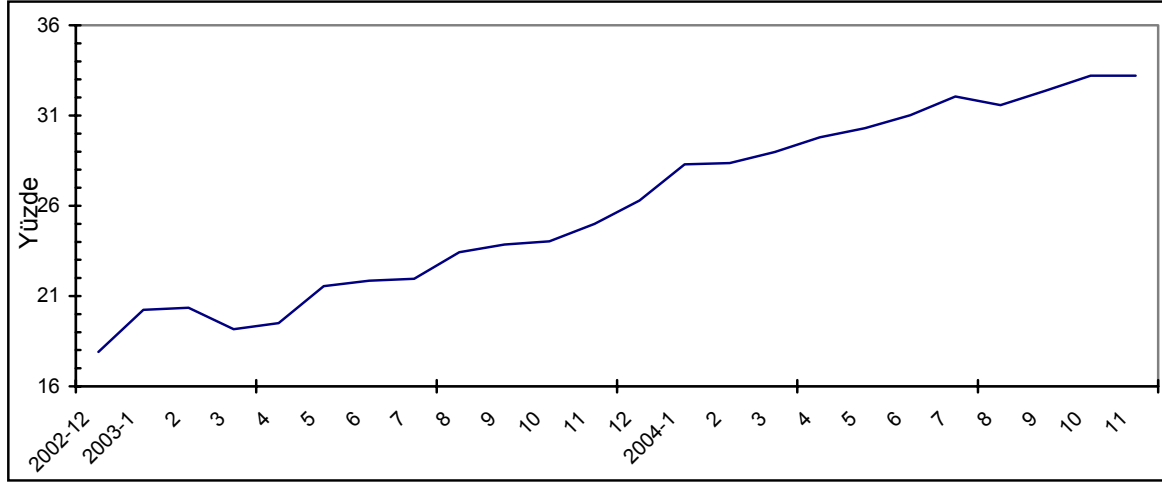
	Eylül 2004			Ekim 2004			Kasım 2004		
	Trilyon TL	Önceki aya göre değ.	Yüzde Pay	Trilyon TL	Önceki aya göre değ.	Yüzde Pay	Trilyon TL	Önceki aya göre değ.	Yüzde Pay
MEVD. BANK. YURTIÇİ KR.	69.452	0,1	100,0	73.583	5,9	100,0	75.895	3,1	100,0
Ticari krediler	40.520	-1,4	58,3	42.423	4,7	57,7	43.737	3,1	57,6
Tüketici kredileri ve kredi k.	22.483	2,6	32,4	24.433	8,7	33,2	25.203	3,2	33,2
-Tüketici kredileri (1)	11.915	1,6	17,2	12.251	2,8	16,6	12.420	1,4	16,4
-Kredi Kartları (2)	10.568	3,8	15,2	12.182	15,3	16,6	12.783	4,9	16,8
İhtisas Kredileri	6.449	1,1	9,3	6.726	4,3	9,1	6.955	3,4	9,2
-Tarımsal Kredi	3.092	0,2	4,5	3.260	5,4	4,4	3.379	3,7	4,5
-Küçük Esn. Sanat. Kredisi	2.508	1,9	3,6	2.559	2,0	3,5	2.711	5,9	3,6
-Diğer	848	2,3	1,2	907	6,9	1,2	865	-4,6	1,1

Kaynak: TCMB

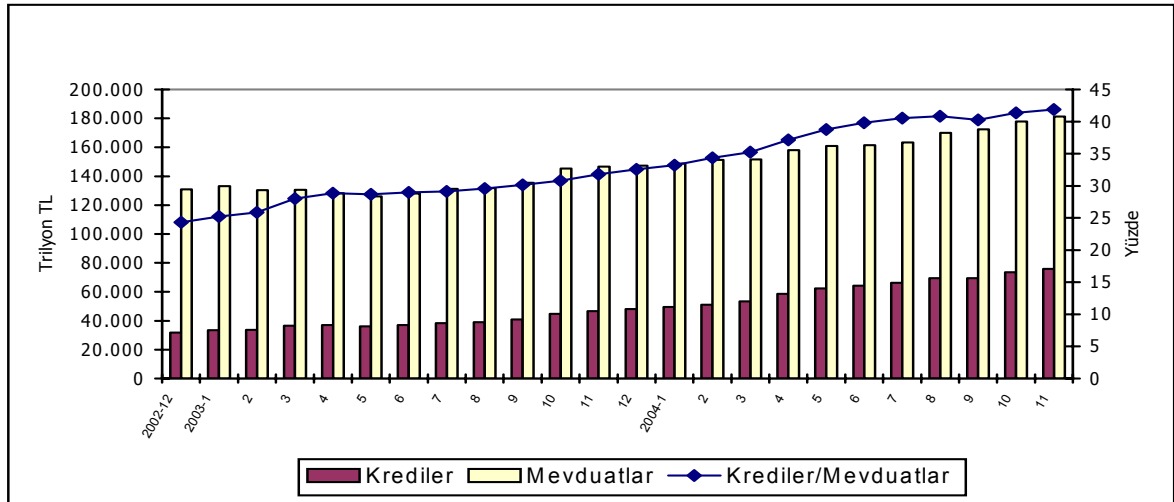
(1) 9.07.2004 tarihinden itibaren bankaların ticari işletmelere kullandırdıkları konut, otomobil ve tüketici kredisi niteliğindeki krediler "tüketici kredisi" tanımından çıkarılmıştır. Tablodaki tüketici kredisi verileri yeni tanıma göre revize edilmiş verilerdir.

(2) Kredi kartları tutarında Ekim ayında gözlenen büyük artış, daha önce taksitli kredi kartı harcamalarından vadesi gelmeyen taksitleri kredi kartı tutarları dışında muhasebeleştirilen ve taksitlerin vadesi geldiğinde kredi kartı tutarına aktaran bazı bankaların BDDK'nın Tekdüzen Hesap Planı düzenlemesi çerçevesinde taksitlendirilen tutarların tamamını kredi kartı tutarlarına ilave etmesinden kaynaklanmıştır.

Tüketici kredi ve kredi kartlarının mevduat bankaları yurtiçi kredileri içindeki payı Kasım ayında bir önceki aydaki değerini koruyarak yüzde 33,2 olarak gerçekleşmiştir.

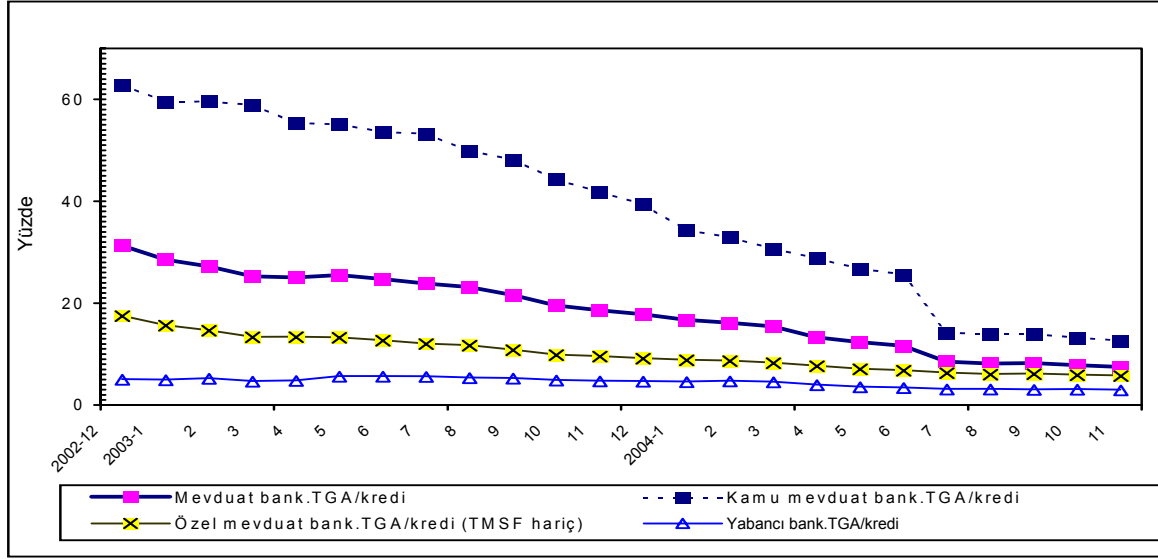
Grafik 16. Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları / Mev. Bankaları Yurtiçi Kredileri

Mevduat bankaları yurtiçi kredilerinin toplam mevduatlara oranı ise Ekim ayında yüzde 41,4 iken, Kasım ayında yüzde 41,9'a yükselmiştir.

Grafik 17. Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredileri/Toplam Mevduatlar

Kasım ayında mevduat bankalarının Tahsili Gecikmiş Alacaklarının (TGA) kredilerine oranında azalma olmuştur.

Ekim ayında yüzde 7,8 olan mevduat bankaları TGA'larının kredilerine oranı, Kasım ayında yüzde 7,5'e gerilemiştir. Aynı dönemde TGA'ların kredilere oranı kamu bankalarında yüzde 13,2'den yüzde 12,6'ya, özel bankalarda yüzde 6'dan yüzde 5,8'e, yabancı bankalarda ise yüzde 3,2'den yüzde 3'e gerilemiştir.

Grafik 18. TGA/Krediler

2003 yılı sonunda tüketici kredilerinde yüzde 1,8, bireysel kredi kartlarında yüzde 4,6 oranında gerçekleşen tasfiye olunacak alacakların kredilere oranı, 2004 yılı Kasım ayında sırasıyla yüzde 0,6 ve yüzde 4,3 olarak gerçekleşmiştir.

c. Yabancı Para Pozisyonundaki Gelişmeler

Kasım ayında bankacılık sisteminin bilanço içi yabancı para pozisyon açığı artarken, bilanço dışı işlemleri de kapsayan yabancı para net genel pozisyonu fazla vermiştir.

Kasım ayı sonunda bankacılık sisteminin bilanço içi yabancı para pozisyon açığı Ekim ayı sonuna göre artış göstererek 522 milyon dolardan 700 milyon dolara yükselmiştir. Bu yükselişte, özel bankaların bilanço içi döviz pozisyon açığının Kasım ayında 1.082 milyon dolardan 1.206 milyon dolara çıkması etkili olmuştur. Kamu bankaları, yabancı bankalar ve kalkınma ve yatırım bankaları ise bir önceki ayda olduğu gibi Kasım ayında da pozisyon fazlası taşımaya devam etmişlerdir.

Ekim ayında 188 milyon dolar fazla veren bankacılık sisteminin net genel pozisyonu ise, özel bankaların bilanço dışı işlemleriyle pozisyon açıklarını azaltmalarının etkisiyle Kasım ayında 263 milyon dolara yükselmiştir.

Tablo 15. Yabancı Para Pozisyonları

	(Milyon Dolar)								
	2002-12	2003-12	2004-5	6	7	8	9	10	11
Bilanço İçi Yabancı Para Pozisyonu									
Kamu Ban. (1)	194	227	233	186	206	237	207	260	278
Özel Bank.	-454	-367	-479	-1.222	-880	-774	-749	-1.082	-1.206
Yabancı B.	42	82	-31	-142	-392	23	-131	150	151
TMSF Ban. (1)	-367	1	42	41	58	69	59	54	-
KYB	34	37	-37	29	-78	52	-86	97	77
Toplam	-551	-20	-272	-1.108	-1.085	-394	-700	-522	-700
Net Genel Pozisyon									
Kamu Ban. (1)	252	227	235	187	208	237	215	260	278
Özel Bank.	-288	-135	-186	-651	-334	-381	-83	-214	-93
Yabancı B.	58	39	0	1	21	53	11	16	-4
TMSF Ban. (1)	34	1	42	41	58	69	59	54	-
KYB	177	137	63	55	60	71	53	72	81
Toplam	173	269	153	-367	13	48	255	188	263

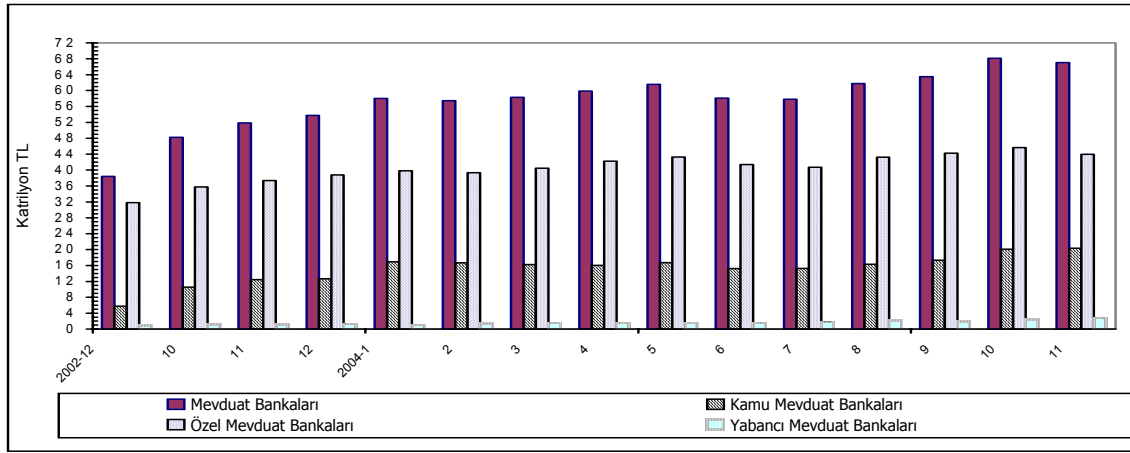
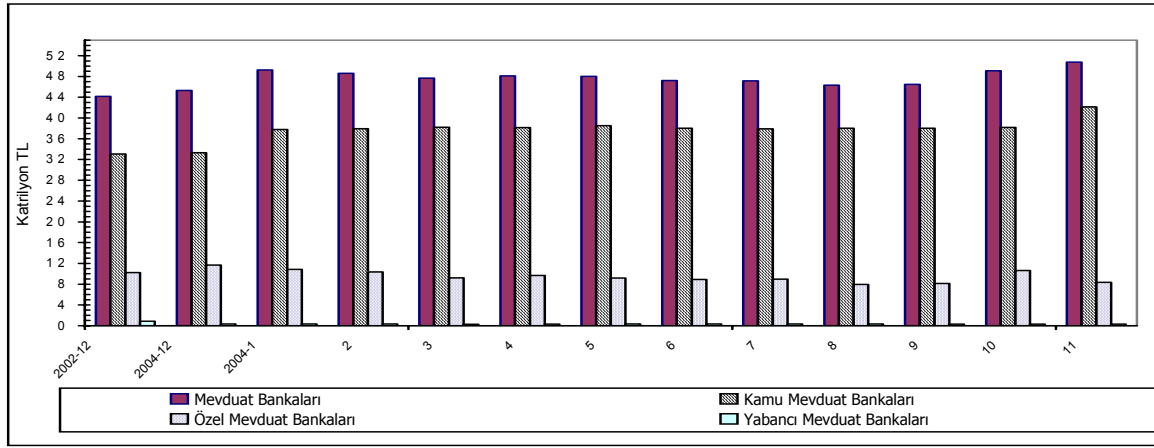
Kaynak: BDDK

(1) 12.11.2004 tarihinden itibaren TMSF bünyesindeki Pamukbank'ın Halkbank ile birleşmesi sonucu TMSF bünyesinde bir banka kaldığından, TMSF grubundaki bankanın açık pozisyon verileri Kamu Bankaları grubuna dahil edilmiştir.

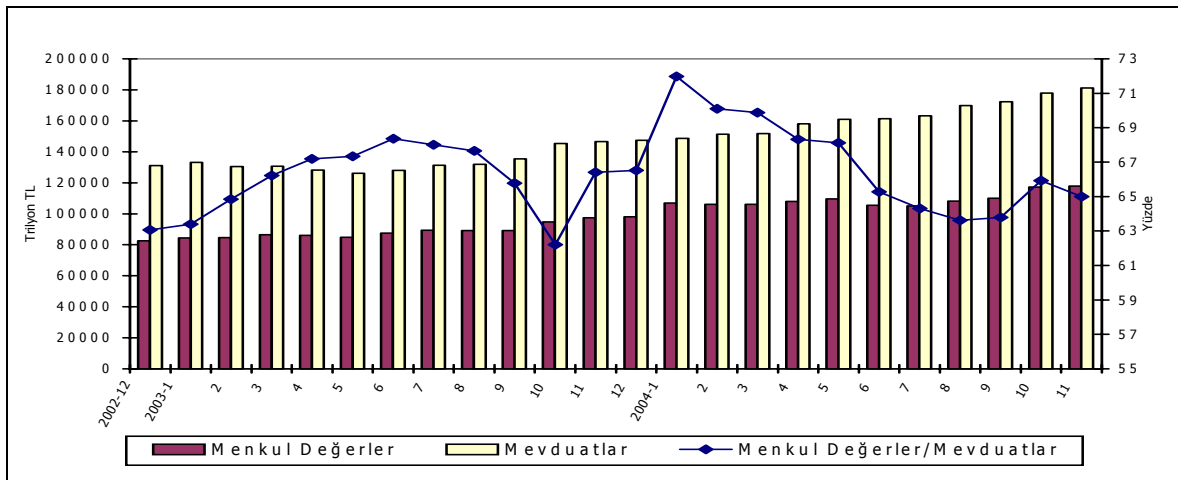
d. Menkul Kıymetler

Kasım ayında mevduat bankalarının alım satım amaçlı ve satılmaya hazır menkul kıymetler portföyü azalırken, vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler portföyü artmıştır.

Mevduat bankalarının alım satım amaçlı ve satılmaya hazır menkul kıymet portföyü, özel bankaların portföyündeki düşüşün etkisiyle Kasım ayında önceki aya göre yüzde 1,6 oranında azalarak 68,1 katrilyon TL'den 67 katrilyon TL'ye gerilemiştir. Mevduat bankalarının vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetleri ise, bu dönemde Hazinesin borçlanma ihalelerinde uzun vadeli tahvil ihracını artırmasının etkisiyle, yüzde 3,4 oranında artarak 49,1 katrilyon TL'den 50,8 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Mevduat bankalarının toplam menkul kıymetler portföyü ise Kasım ayında yüzde 0,5 oranında artarak 117,3 katrilyon TL'den 117,8 katrilyon TL'ye yükselmiştir.

Grafik 19. Alım Satım Amaçlı ve Satılmaya Hazır Menkul Değerler**Grafik 20. Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler**

Mevduat bankalarının menkul kıymetlerinin toplam mevduatlara oranı, Ekim ayında yüzde 65,9 iken Kasım ayında yüzde 65'e gerilemiştir. Alım satım amaçlı ve satılmaya hazır menkul kıymetlerdeki azalma sonucu menkul kıymet portföyündeki artışın sınırlı seviyede kalması bu orandaki düşüşte etkili olmuştur.

Grafik 21. Mevduat Bank. Menkul Değerleri/Toplam Mevduatlar

e. Portföy Tercihleri

Kasım ayında yurtiçi yerleşiklerin yatırım araçları içinde TL ve YP mevduatlarda ve yatırım fonlarında artış görülmüştür.

Kasım ayında yurtiçi yerleşiklerin TL yatırım araçları içinde TL mevduatlarda önemli oranda artış görülmüştür. TL mevduatlar Kasım ayında önceki aya göre yüzde 3,8 oranında artarak 98,2 katrilyon TL'den 101,9 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Yatırım fonları da Kasım ayında artış göstererek 24,4 katrilyon TL'den 25,1 katrilyon TL'ye çıkmıştır. TL cinsi DİBS'ler bu dönemde azalırken, repo işlemlerinde önemli bir değişiklik olmamıştır.

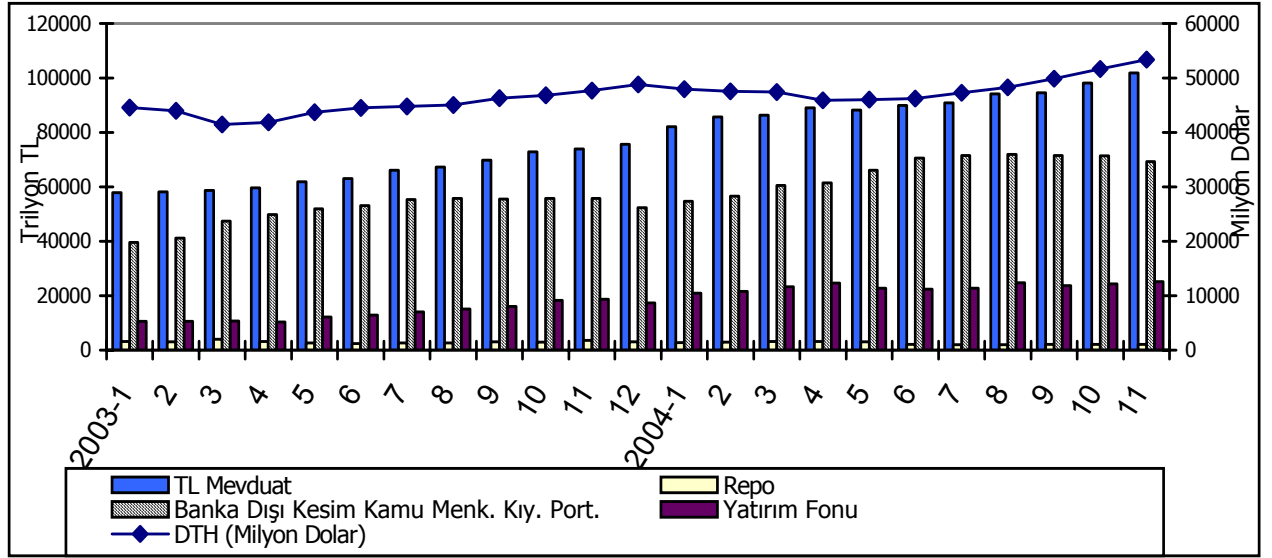
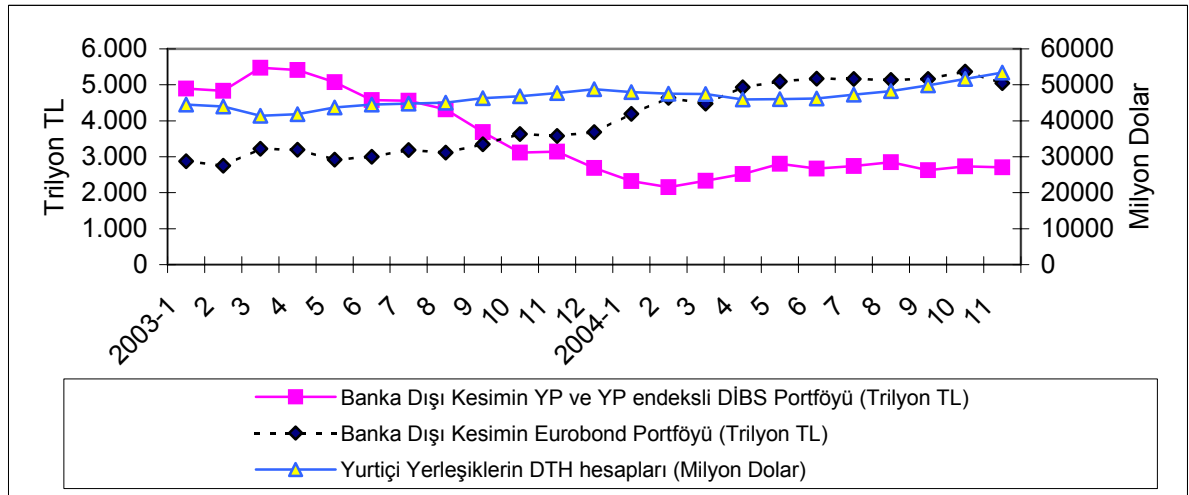
Tablo 16. Portföy Tercihlerinin Dağılımı

Tarih	Yurtiçi Yer. DTH (Min. Dolar)	Yurtiçi Yer. TL Mevduat (Trl. TL)	Repo (Trl. TL)	Banka Dışı Kesim Kamu Menkul Kıymet Portföyü (Trilyon TL)				Yat. Fonu (Trl. TL)	TL Yatırım Araç. (1) (Trl. TL)
				TL	YP ve YP endeksli	Eurobond	Toplam		
2003 Aralık	48.800	75.677	3.079	48.900	2.686	3.686	55.400	17.299	144.955
2004 Ocak	47.959	82.054	2.806	50.450	2.322	4.197	57.101	20.965	156.275
Şubat	47.542	85.665	2.910	51.898	2.163	4.652	58.877	21.626	162.099
Mart	47.432	86.405	3.139	53.560	2.294	4.482	60.499	23.296	166.400
Nisan	45.904	88.962	3.233	53.857	2.521	4.930	61.913	24.639	170.766
Mayıs	46.004	88.206	3.076	57.788	2.805	5.088	66.146	22.758	171.828
Haziran	46.200	89.873	2.072	62.283	2.675	5.175	70.593	22.379	176.607
Temmuz	47.297	90.823	1.929	63.102	2.744	5.160	71.457	22.837	178.691
Ağustos	48.285	94.132	1.959	63.521	2.846	5.135	71.960	23.943	183.555
Eylül	49.855	94.613	2.072	63.225	2.624	5.159	71.470	24.783	184.693
Ekim	51.646	98.158	2.136	62.859	2.730	5.366	71.426	24.352	187.505
Kasım	53.393	101.872	2.115	61.056	2.707	5.046	69.269	25.141	190.184

Kaynak: TCMB ve BDDK

(1) TL yatırım araçları; yurtiçi yerleşik TL mevduat, repo, banka dışı kesimin TL cinsi DİBS portföyü ve yatırım fonunu kapsamaktadır.

YP yatırım araçları içinde ise döviz tevdiat hesapları Kasım ayında yüzde 3,4 oranında artarak 51,6 milyar dolardan 53,4 milyar dolara yükselmiştir. Döviz tevdiat hesaplarının dolar değerindeki yükselişte paritenin de etkisi bulunmaktadır. Aynı dönemde eurobondlar 5,4 katrilyon TL'den 5 katrilyon TL'ye gerilerken, YP ve YP endeksli DİBS'ler Ekim ayında olduğu gibi 2,7 katrilyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 22. Yurtiçi Yerleşiklerin Portföy Tercihleri**Grafik 23. YP Portföy Tercihleri**

VI. BANKALARIN 2004 YILI EYLÜL AYI BİLANÇOLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Raporun bu bölümünde, BDDK tarafından açıklanan bankacılık sektörünün 2004 yılı Eylül ayı geçici bilanço verileri kullanılmıştır.

a. Aktifler

Bankacılık sektörü toplam aktifleri, 2004 yılı Eylül ayında 2003 yılı sonuna göre TL bazında yüzde 17,8, dolar bazında yüzde 9,8 oranında artmıştır.

2004 yılı Eylül ayında bankacılık sisteminin toplam aktifleri TL bazında 2003 yılı sonuna göre yüzde 17,8 oranında artarak 249,7 katrilyon TL'den 294,2 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Dolar bazında ise toplam aktifler, dolar kurunda yaşanan yükselişe rağmen yüzde 9,8 oranında artarak 178,9 milyar dolardan 196,4 milyar dolara yükselmiştir.

Tablo 17. Bankacılık Sektörü Başlıca Aktif Kalemleri (TL Bazında)

	2003 Aralık			2004 Eylül		
	TL	YP	Toplam	TL	YP	Toplam
Nakit Değerler	1.006	1.025	2.031	1.157	1.017	2.174
Para Piyasaları	7.762	1.052	8.814	4.064	963	5.027
Bankalardan Alacaklar	2.358	12.782	15.141	3.738	15.712	19.450
Al. Sat. Amaç. ve Sat.						
Haz. Men. Değ.	32.684	27.948	60.632	39.377	32.546	71.923
Vad. K. El. Tut. Men. Değ.	37.309	8.903	46.212	38.058	10.468	48.526
Krediler	36.176	30.045	66.222	56.409	36.884	93.293
Takipteki Alacaklar (Net)	921	67	988	653	36	691
Takipteki Krediler	8.379	250	8.629	5.858	198	6.056
Özel Karşılıklar (-)	7.458	183	7.641	5.204	161	5.365
Zorunlu Karşılıklar	2.858	7.116	9.974	4.024	8.341	12.365
Faiz ve Gelir Tah. Rees.	10.692	1.995	12.687	7.916	1.734	9.650
Toplam Aktifler	154.824	94.869	249.693	181.336	112.883	294.219

Kaynak: BDDK

Toplam aktiflerin TL ve YP kompozisyonuna bakıldığında; 2004 yılı Eylül ayında 2003 yılı sonuna göre TL cinsi aktiflerin yüzde 17,2 oranında artarak 154,8 katrilyon TL'den 181,3 katrilyon TL'ye, YP cinsi aktiflerin ise yüzde 19 oranında artarak 94,9 katrilyon TL'den 112,9 katrilyon TL'ye yükseldiği görülmektedir. Türk Lirası aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, 2004 yılı Eylül ayında 2003 yıl sonuna göre küçük oranlı bir azalışla yüzde 62'den yüzde 61,6 seviyesine gerilemiştir. Aktif kalemleri içinde dikkat çeken en önemli gelişme, krediler kaleminde yaşanan yüzde 40,9 oranındaki yükseliştir. 2003 yılı Aralık ayında 66,2 katrilyon TL olan krediler kalemi, 2004 Eylül ayı itibarıyla 93,3 katrilyon TL düzeyine ulaşmıştır. Söz konusu yükselişte, enflasyon ve faiz oranlarının

düşmesiyle birlikte gerek üretim gerekse tüketim amaçlı kredi talebinde yaşanan canlanma etkili olmuştur.

Tablo 18. Bankacılık Sektörü Başlıca Aktif Kalemleri (USD Bazında)

(Milyon Dolar)

	2003 Aralık			2004 Eylül		
	TL	YP	Toplam	TL	YP	Toplam
Nakit Değerler	721	734	1.455	773	679	1.452
Para Piyasaları	5.561	754	6.315	2.714	643	3.356
Bankalardan Alacaklar	1.690	9.157	10.847	2.496	10.491	12.986
Al. Sat. Amaç. ve Sat.						
Haz. Men. Değ.	23.416	20.022	43.438	26.292	21.731	48.023
Vad. K. El. Tut. Men.						
Değ.	26.729	6.378	33.107	25.411	6.989	32.400
Krediler	25.917	21.525	47.442	37.664	24.627	62.291
Takipteki Alacaklar (Net)	660	48	708	437	25	461
Takipteki Krediler	6.003	179	6.182	3.911	132	4.044
Özel Karşılıklar (-)	5.343	131	5.474	3.475	108	3.582
Zorunlu Karşılıklar	2.047	5.098	7.145	2.687	5.569	8.256
Faiz ve Gelir Tah. Rees.	7.660	1.430	9.089	5.285	1.158	6.443
Toplam Aktifler	110.918	67.966	178.884	121.077	75.371	196.448

Kaynak: BDDK

Kredilerin toplam aktiflere oranı, 2003 yıl sonunda yüzde 26,5'den 2004 yılının ilk dokuz ayı itibariyle yüzde 31,7'ye yükselmiştir.

2004 yılının ilk dokuz ayında bankacılık sistemi kredi hacminin önemli ölçüde artış göstermesi sonucunda, kredilerin toplam aktifler içindeki payı 2003 yılı sonunda yüzde 26,5 iken, bu oran 2004 yılı Eylül ayında yüzde 31,7'ye çıkmıştır. Bu yönüyle bakıldığında; 2004 yılının ilk dokuz aylık dönemi, bankacılık sektörünün gerçek fonksiyonunu ifa etmesi açısından önemli bir kazanım süreci olarak değerlendirilebilmektedir. Toplam kredi hacmindeki yükseliş, daha çok TL cinsi kredilerdeki hızlı artıştan kaynaklanmış, TL kredilerin toplam krediler içindeki payı bu dönemde yüzde 54,6'dan yüzde 60,5'e yükselmiştir.

Bankaların kullandıkları krediler içinde 2004 yılının ilk dokuz ayında en hızlı artış işletme kredilerinde görülmüştür. İşletme kredilerinde yaşanan hızlı yükselişte, büyük ölçüde bankalar tarafından ticari işletmelere kullanılan otomobil ve konut kredilerinin tüketici kredileri kapsamında çıkartılarak ticari işletme kredisi kapsamında değerlendirilmesi etkili olmuştur. Aynı dönemde tüketicinin finansmanı amacıyla kullanılan kredi kalemlerine bakıldığında; tüketici kredilerinin yüzde 33,6, kredi kartlarının ise yüzde 60,3 oranında arttığı gözlenmektedir. Ancak, tüketici kredilerinde yapılan tanım değişikliğinin banka bilançolarına geriye dönük olarak henüz yansıtılmamış olması, tüketici kredilerinde 2003 Aralık-2004 Eylül döneminde gerçekleşen artışın olduğundan az görünmesine neden olmuştur.

2004 yılı Eylül ayı itibarıyla ihracat kredileri, 2003 yıl sonuna göre yüzde 30,6 oranında artarak 14,7 katrilyon TL'ye ulaşırken, diğer krediler kalemi ise yüzde 24,5 oranında artarak 22,3 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu kredilerin toplam krediler içindeki payı ise bu dönemde sırasıyla yüzde 16,1 ve yüzde 24,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 19. Bankacılık Sektörü Kredi Kompozisyonu

(Trilyon TL)

	Kısa Vadeli		Orta ve Uzun Vadeli		Toplam	Toplam İçindeki Pay
	TL	YP	TL	YP		
2004 Eylül						
İskonto ve İştira Senetleri	154	282	0	0	436	0,5
İhracat Kredileri	2.196	12.529	0	0	14.726	16,1
İthalat Kredileri	1	36	0	0	36	0,0
İhracat Garantili Yatırım Kr.	0	0	17	1.987	2.207	2,4
Diğer Yatırım Kredileri	0	0	30	2.177	2.945	3,2
İşletme Kredileri	3.027	55	2.879	11.200	17.960	19,6
İhtisas Kredileri	1.057	93	1.433	189	2.771	3,0
Fon Kaynaklı Krediler	1.000	440	2.979	5	4.424	4,8
Tüketici Kredileri	4.857	7	7.220	249	12.085	13,2
Kredi Kartları	11.216	54	1	0	11.270	12,3
Müş. Adı. Men. Değ. Alım Krd.	42	0	0	0	42	0,1
Kıymetli Maden Kredileri	0	197	0	0	197	0,2
Faktoring İşlm. Alacaklar	840	117	0	0	957	0,1
Diğer Krediler	13.856	2.057	2.661	3.743	22.318	24,4
Toplam Krediler	37.407	15.867	17.245	21.017	91.537	100,0

Kaynak: BDDK

2004 yılının ilk dokuz ayında bankaların tahsili gecikmiş alacaklarında (TGA) önemli bir düşüş gerçekleşmiştir. Nitekim, TGA'ların krediye oranı 2003 yılı sonundaki yüzde 13 seviyesinden yüzde 6,5 seviyesine gerilemiştir. Söz konusu rasyonun gerilemesinde, ekonomik aktivitedeki canlanma, İstanbul Yaklaşımına alınan kredilerdeki artış ve Ziraat Bankasının Emlakbanktan devralmış olduğu takipteki konut kredilerini bilançosundan çıkarması etkili olmuştur.

Bankacılık sistemi menkul kıymet portföyünde hem alım satım amaçlı ve satılmaya hazır hem de vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetlerde artış görülmüş, ancak bankacılık sistemi toplam menkul kıymet stokunun toplam aktifler içindeki payı azalmıştır.

2004 yılının ilk dokuz ayında likit aktif olan alım satım amaçlı ve satılmaya hazır menkul değerler toplamı, 2003 yılına göre yüzde 18,6 oranında artarak 60,6 katrilyon TL'den 71,9 katrilyon TL'ye, duran aktif olan vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler ise yüzde 5 oranında artarak 46,2 katrilyon TL'den 48,5 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Ancak bu dönemde bankacılık sisteminin toplam aktiflerinin menkul kıymet portföyünden daha yüksek oranda artması sonucunda, bankacılık sisteminin menkul kıymet stokunun toplam

aktifler içindeki payı azalarak 2003 yılı sonundaki yüzde 42,8 değerinden yüzde 41,5'e gerilemiştir.

b. Pasifler

2004 yılının ilk dokuz ayında YP ve TL mevduatları 2003 yıl sonuna göre artış göstermiştir. TL mevduatları, yaşanan ters para ikamesi sürecinin bir yansıması olarak YP mevduatlarına göre daha hızlı bir yükseliş kaydetmiştir.

2004 yılının ilk dokuz ayında bankacılık sisteminin yabancı para mevduatları 2003 yılı sonuna göre yüzde 10,8 oranında artarak 75,5 katrilyon TL'den 83,6 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Dolar bazında bakıldığında ise, artışın yüzde 3,3 seviyesinde kaldığı görülmektedir. TL mevduatları ise aynı dönemde yüzde 23,9 oranında artarak 79,8 katrilyon TL'den 98,9 katrilyon TL'ye çıkmıştır. Bu artışta, bankacılık izni kaldırılan İmar Bankası mudilerine yapılacak olan ödemeler için Ziraat Bankasında açılan yaklaşık 7,5 katrilyon TL tutarındaki hesap yanında yaşanan ters para ikamesi süreci etkili olmuştur. Bankacılık sektörünün toplam mevduatları ise, yüzde 17,5 oranında artarak 155,3 katrilyon TL'den 182,5 katrilyon TL'ye yükselmiştir. YP mevduatının toplam mevduatları içindeki payı, 2003 yılındaki yüzde 48,6 değerinden 2004 yılı Eylül ayında yüzde 45,8'e gerilemiştir.

Tablo 20. Bankacılık Sektörü Başlıca Pasif Kalemleri (TL Bazında)

	2003 Aralık			2004 Eylül		
	TL	YP	Toplam	TL	YP	Toplam
Mevduat	79.845	75.467	155.312	98.936	83.613	182.549
Para Piyasalarına Borçlar	430	1.757	2.186	385	1.784	2.169
Repo İşlemlerinden Fonlar	7.745	3.496	11.241	10.107	3.290	13.397
Fonlar	4.617	9	4.626	4.451	8	4.459
Karşılıklar	4.617	9	4.626	4.252	352	4.604
Özkaynaklar	35.049	490	35.539	39.522	408	39.930
Ödenmiş Sermaye	13.516	100	13.615	15.257	103	15.359
Dönem Net Kar/Zararı	5.678	0	5.678	4.626	0	4.626
Toplam Pasifler	141.669	108.023	249.693	170.721	123.499	294.219

Kaynak: BDDK

Tablo 21. Bankacılık Sektörü Başlıca Pasif Kalemleri (USD Bazında)

	2003 Aralık			2004 Eylül		
	TL	YP	Toplam	TL	YP	Toplam
Mevduat	57.202	54.066	111.268	66.059	55.828	121.887
Para Piyasalarına Borçlar	308	1.259	1.566	257	1.191	1.448
Repo İşlemlerinden Fonlar	5.549	2.504	8.053	6.749	2.197	8.945
Fonlar	3.308	7	3.314	2.972	5	2.977
Karşılıklar	2.808	264	3.072	2.190	234	2.424
Özkaynaklar	25.110	351	25.461	26.389	272	26.661
Ödenmiş Sermaye	9.683	72	9.754	10.187	69	10.255
Dönem Net Kar/Zararı	4.067	0	4.067	3.089	0	3.089
Toplam Pasifler	101.494	77.390	178.884	113.989	82.459	196.448

Kaynak: BDDK

Kredilerin mevduatlara oranı 2004 yılının ilk dokuz ayında artmıştır.

Enflasyon ve faiz oranlarında yaşanan düşüşün yanı sıra ekonomik istikrarın tesis edilmesi, bankacılık sektörü kredilerine olumlu şekilde yansımış ve kredilerin mevduatlara oranının yükselmesini sağlamıştır. Bankacılık sistemi mevduatlarından kredilere aktarılan pay, 2003 yılında yüzde 42,6'den 2004 yılı Eylül ayında yüzde 51,1'e yükselmiştir. Ancak söz konusu oran, 2004 yılı Haziran ayındaki yüzde 51,2 seviyesine göre az da olsa düşüş göstermiştir. Söz konusu gerilemede, tüketici kredilerinin artış hızında görülen yavaşlama önemli bir rol oynamıştır. Bankacılık sektörünün diğer bir önemli plasman kaynağı olan menkul kıymetler portföyünün mevduatlara oranı ise, 2004 yılının ilk dokuz ayında azalarak 2003 yılı sonundaki yüzde 68,8 değerinden 2004 yılı Eylül ayı itibariyle yüzde 66'ya gerilemiştir.

2004 yılı Eylül ayı itibariyle özkaynakların toplam kaynaklar içindeki payı 2003 yılı sonuna göre azalmıştır.

Özkaynakların toplam pasifler içindeki payı 2003 yılı sonunda yüzde 14,2 iken, bu oran 2004 yılı Haziran ayında yüzde 13'e gerilemiş, 2004 yılı Eylül ayında ise Haziran ayına göre artarak yüzde 13,6'ya yükselmiştir.

c. Gelir-Gider

Bankacılık sisteminin net karı, 2004 yılı Eylül ayı itibariyle 2003 yılının aynı dönemine göre yüzde 4,9 oranında artmıştır. Bu dönemde mevduata verilen faizlerdeki düşüşün etkisiyle net faiz gelirleri önemli ölçüde artarken, sermaye piyasası işlem karları azalmış ve kambiyo zararı gerçekleşmiştir.

2004 yılının ilk dokuz ayında, önceki yılın aynı dönemine göre bankaların faiz gelirleri 0,4 katrilyon TL artarak 29,6 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Bankacılık sektörünün kredilerden aldığı faizler, aynı dönemde yüzde 50,8 düzeyinde artarken, menkul değerlerden alınan faizler ise yüzde 8,5 oranında azalmıştır. Para piyasası işlemlerinden elde edilen faiz geliri ise, yüzde 61,3 oranında azalış göstermiştir. Aynı dönemde sektörün faiz giderleri 4,3 katrilyon TL azalarak 17,1 katrilyon TL'ye gerilemiştir. Faiz giderlerindeki düşüş, temel olarak mevduata verilen faizin gerilemesinden kaynaklanmıştır. Diğer fon kaynakları için katlanılan faiz giderlerinde önemli bir değişim yaşanmamıştır. Faiz giderlerinde önemli oranda düşüş yaşanması sonucunda, bankacılık sektörü net faiz gelirleri önceki yılın aynı dönemine göre 4,8 katrilyon TL artış göstererek 12,5 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu net faiz marjının faiz oranlarının düştüğü bir ortamda

artmış olması, bankaların kaynak kullanımında etkinlik sağladığının bir göstergesi sayılabilmektedir.

Tablo 22. Bankacılık Sektörü Gelir/Giderleri (TL Bazında)

(Trilyon TL)

	2003 Eylül			2004 Eylül		
	TL	YP	Toplam	TL	YP	Toplam
Faiz Gelirleri	25.658	3.506	29.164	26.074	3.506	29.581
Kredilerden Alınan Faizler	6.009	1.182	7.192	9.522	1.324	10.847
Bankalardan Alınan Faiz	443	212	655	398	225	623
Para Piyasası İşl. Al. Faiz	2.076	58	2.134	815	10	825
Men. Değ. Alınan Faizler	15.843	1.862	17.705	14.305	1.887	16.192
Faiz Giderleri	19.227	2.183	21.409	14.964	2.088	17.051
Mevduata Verilen Faizler	16.267	1.396	17.663	12.726	1.375	14.101
Para Piyasası İşl. Ver. Faiz	159	60	219	84	21	105
Repo İşlemlerine Ver. Faizler	1.686	33	1.719	1.431	77	1.507
Net Faiz Geliri	6.432	1.323	7.755	11.111	1.419	12.530
Takipteki Alacaklar Özel Provzy.	1.647	99	1.746	887	14	901
Toplam Faiz Dışı Gelirler	4.777	556	5.334	5.063	592	5.654
Toplam Faiz Dışı Giderler	8.781	219	9.000	9.751	378	10.129
Personel Giderleri	2.836	21	2.857	3.354	25	3.379
Sermaye Piy. İşl. Kar/Zararı	3.008	212	3.220	965	470	1.436
Kambiyo Kâr/Zararı (Net)	0	1.867	1.867	0	-770	-770
Net Parasal Pozisyon Karı/Zararı	-1.204	0	-1.204	-1.627	0	-1.627
Net Dönem Kar/Zararı	771	3.640	4.410	3.299	1.327	4.626

Kaynak: BDDK

Tablo 23. Bankacılık Sektörü Gelir/Giderleri (USD Bazında)

(Milyon Dolar)

	2003 Eylül			2004 Eylül		
	TL	YP	Toplam	TL	YP	Toplam
Faiz Gelirleri	18.637	2.547	21.184	17.410	2.341	19.751
Kredilerden Alınan Faizler	4.365	859	5.224	6.358	884	7.242
Bankalardan Alınan Faiz	322	154	476	266	150	416
Para Piyasası İşl. Al. Faiz	1.508	42	1.550	544	7	551
Men. Değ. Alınan Faizler	11.508	1.352	12.860	9.552	1.260	10.812
Faiz Giderleri	13.966	1.585	15.551	9.991	1.394	11.385
Mevduata Verilen Faizler	11.816	1.014	12.830	8.497	918	9.415
Para Piyasası İşl. Ver. Faiz	116	44	159	56	14	70
Repo İşlemlerine Veri. Faizler	1.225	24	1.249	955	51	1.006
Net Faiz Geliri	4.672	961	5.633	7.419	947	8.366
Takip. Alacaklar Özel Provzy.	1.196	72	1.268	592	9	602
Toplam Faiz Dışı Gelirler	3.470	404	3.874	3.380	395	3.775
Toplam Faiz Dışı Giderler	6.378	159	6.537	6.510	252	6.763
Personel Giderleri	2.060	15	2.075	2.239	17	2.256
Sermaye Piy. İşl. Kar/Zararı	2.185	154	2.339	645	314	959
Kambiyo Kâr/Zararı (Net)	0	1.356	1.356	0	-514	-514
Net Parasal Pozisyon Karı/Zararı	-874	0	-874	-1.086	0	-1.086
Net Dönem Kar/Zararı	560	2.644	3.204	2.203	886	3.089

Kaynak: BDDK

2004 yılının ilk dokuz ayında bankacılık sisteminin faiz dışı gelirleri 2003 yılının aynı dönemine göre 0,3 katrilyon TL artarak 5,7 katrilyon TL'ye, faiz dışı giderleri ise 1,1 katrilyon TL artarak 10,1 katrilyon TL'ye yükselmiştir. 2003 yılı Eylül ayı itibariyle 1,9 katrilyon TL kambiyo karı elde eden bankacılık sistemi, 2004 yılının aynı döneminde 0,8 katrilyon TL kambiyo zararı etmiştir. Sermaye piyasası işlemleri karları ise, aynı dönemde

yüzde 55 oranında azalarak 3,2 katrilyon TL'den 1,4 katrilyon TL'ye gerilemiştir. Söz konusu gerilemede, geçen yıla göre 2004 yılında faiz yükseliş ve düşüşlerinin daha sınırlı seviyede gerçekleşmesi etkili olmuştur.

Bankacılık sistemi, 2004 yılı ilk dokuz ayında 4,6 katrilyon TL kar açıklarak kar rakamlarını geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4,9 oranında artırmıştır. Faiz gelirlerinde yaşanan yükselişle rağmen bankacılık sisteminin kambiyo zararı etmesi ve sermaye piyasası işlem karlarının önemli ölçüde azalması kar rakamlarının sınırlı oranda artmasına neden olmuştur.

VII. ÖZEL FİNANS KURUMLARI (ÖFK)

Tablo 24. Özel Finans Kurumları Özet Bilançosu

	(Trilyon TL)								
	2002-12	2003-12	2004-5	6	7	8	9	10	11
Kullanımlar									
Likit Değerler	799	956	973	1.039	1.042	1.138	1.299	1.325	1.333
Kullandırılan Fonlar	1.735	2.542	3.416	3.574	3.705	3.827	3.932	4.048	4.182
Finansal Kiralama	374	511	622	713	758	763	769	789	788
Alacakları									
Sabit Kıymetler	495	719	699	497	507	541	586	583	579
(Net)									
Tahsili Gecikmiş	259	232	90	86	93	89	85	74	75
Alacaklar (Net)									
Kaynaklar									
Cari Hesaplar	575	872	988	1.010	1.046	1.114	1.187	1.237	1.168
Katılma Hesapları	2.532	3.164	3.923	4.068	4.159	4.335	4.441	4.565	4.677
Toplanan Fonlar	3.107	4.036	4.911	5.078	5.206	5.450	5.628	5.801	5.845
Açık Pozisyon (Milyon \$)									
Bilanço İçi Pozisyon	-20	-65	76	27	5	35	42	28	42
Net Genel Pozisyon	-20	-65	32	5	-22	-8	-12	-15	-12

Kaynak: BDDK

Kasım ayında ÖFK'ların topladıkları fonlar, cari hesaplardaki gerileme sonucunda sınırlı düzeyde kalmıştır. Kasım ayında ÖFK'ların katılma hesapları 4,6 katrilyon TL'den 4,7 katrilyon TL'ye yükselirken, cari hesapları da içeren toplanan fonlar 5,8 katrilyon TL seviyesini korumuştur. ÖFK'lar tarafından kullandırılan fonlar ise aynı dönemde 4 katrilyon TL'den 4,2 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, ÖFK'ların kullandırdıkları fonların topladıkları fonlara oranı önceki aya göre artarak yüzde 69,8'den yüzde 71,5'e yükselmiştir.

VIII. ULUSLARARASI PİYASALARDA GELİŞMELER

Tablo 25. Uluslararası Piyasalarda Gelişmeler

	2003		2004						
	Aralık	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım
Faiz Oranları									
3 Ay Vadeli Dolar Libor Faiz Oranı	1,15	1,18	1,32	1,61	1,70	1,80	2,02	2,16	2,40
3 Ay Vadeli Euro Libor Faiz Oranı	2,12	2,07	2,09	2,12	2,12	2,11	2,15	2,15	2,18
Eurobond Spread (bps)									
Türkiye	306	416	548	496	427	315	289	295	248
Arjantin	6.978	4.623	4.867	5.323	5.008	5.019	5.246	5.174	5.095
Brezilya	371	683	732	651	580	481	410	421	321
Rusya	140	211	220	222	222	203	203	151	112

FED, Kasım ayında kısa vadeli faiz oranlarını çeyrek puan daha artırarak yüzde 2'ye yükseltmiştir.

FED, 10 Kasım'da bu yıl içindeki dördüncü faiz artırım kararını vermiş ve kısa vadeli gösterge faiz oranlarını yüzde 1,75'den yüzde 2'ye çıkarmıştır.

Kasım ayında dolar ve euro libor faiz oranlarında artış görülmüştür.

Kasım ayında 3 ay vadeli dolar libor faiz oranı yüzde 2,16 olan yüzde 2,4'e, 3 ay vadeli euro libor faiz oranı ise yüzde 2,15'den yüzde 2,18'e yükselmiştir.

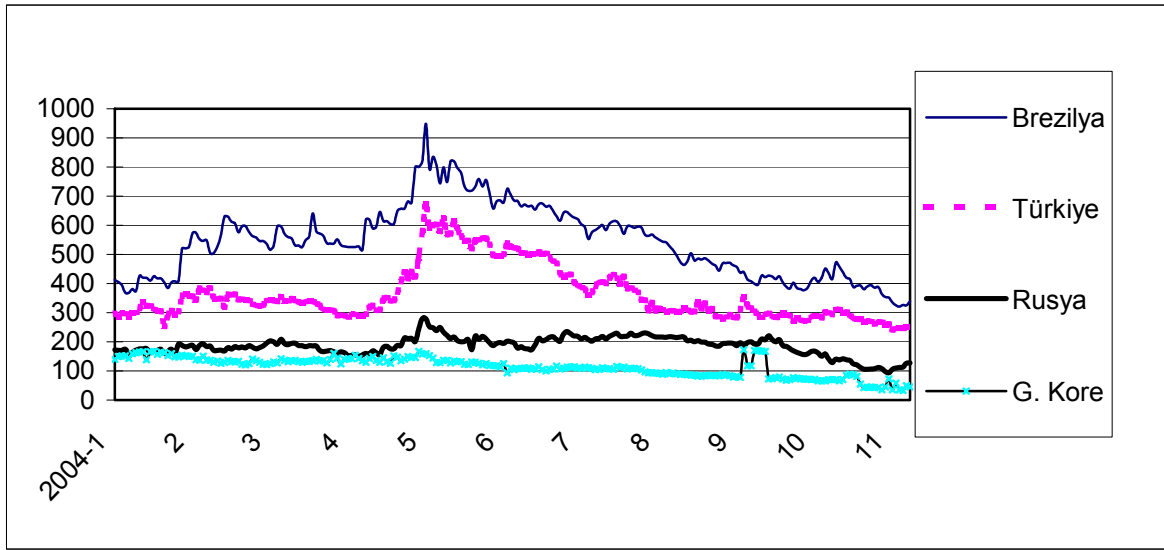
Euro/dolar paritesi Kasım ayında önemli ölçüde artmıştır.

ABD'nin yüksek bütçe açığı vermesi ve cari açığının finansmanına ilişkin endişelerin artması, doların uluslar arası piyasalarda değer kaybetmesine neden olmuştur. Öte yandan, FED Başkanı Greenspan'ın doların değer kaybetmesiyle yabancı yatırımcıların dolar cinsinden yatırımlarını azaltabileceğini belirtmesi ve Rusya Merkez Bankası'nın rezervlerinde euronun ağırlığını artıracığını açıklaması, doların değer kaybını hızlandırmıştır. Nitekim; Ekim ayı sonunda 1,28 olarak gerçekleşen euro/dolar paritesi, Kasım ayı sonunda 1,33 seviyesine yükselmiştir.

Kasım ayında gelişmekte olan ülkelerin eurobond spreadlerinde gerileme görülmüştür.

Ekim ayı sonunda 295 puan olan Türkiye'nin eurobond spreadi, Kasım ayı sonunda 248 puana gerilemiştir. Aynı dönemde Arjantin'in eurobond spreadi 5.174 puandan 5.095 puana, Brezilya'nın eurobond spreadi 421 puandan 321 puana, Rusya'nın eurobond spreadi ise 151 puandan 112 puana düşmüştür.

Grafik 24. Gelişmekte Olan Ülkelerin 2004 Yılı Eurobond Spreadlerinin Gelişimi

IX. HUKUKİ VE KURUMSAL DÜZENLEMELER

- 10 Kasım 2004 tarihinde bankaların ve özel finans kurumlarının kuruluş ve faaliyetleri hakkında yönetmeliklerde değişiklik yapılmasına dair yönetmelikler yayımlanmıştır. Yönetmeliklerle yapılan değişikliklere göre; bankaların ve ÖFK'ların kıyı bankacılığı bölgeleri de dahil yurtdışındaki şubeleri adına hiç bir şekil ve surette yurt içinde cüzdan ve evrak düzenleyemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca, kredi sınırlarının uygulamasında kredi kartı için dikkate alınacak oran yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, bankalar ve ÖFK'ların, kanunun kredi sınırlarının uygulanmasında tahsis edilen kredi kartı limiti ile fiilen kullanılan tutar arasındaki farkı oluşturan kullanılabilir kredi kartı harcama limiti taahhütleri yüzde 100 oranında dikkate alınacaktır.
- 10 Kasım 2004 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan BDDK kararıyla, Halk Bankası ve Pamukbank genel kurullarının devre dair kararlarının tesciline onay verilmiş ve 17 Kasım 2004 tarihi itibarıyla Halkbank ve Pamukbank'ın birleşmesi tamamlanmıştır.
- 25 Kasım 2004 tarihli BDDK kararıyla, bankalar tarafından tasarruf mevduatı niteliğindeki mevduat hesaplarına üçer aylık dönemler itibarıyla ödenen on binde 12,5 oranındaki temel prim oranı, 30.09.2004 tarihinden geçerli olmak üzere on binde 15 seviyesine yükseltilmiş ve primlerin sadece sigortaya tabi mevduattan alınması esası getirilmiştir.
- 29 Kasım 2004 tarihinde yayımlanan Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ ile Halk Bankası tarafından Pamukbank'tan devralınan zorunlu karşılığa tabi yükümlülükler için zorunlu karşılık oranlarının; 1 Temmuz 2005 tarihli yükümlülük cetveline kadar yüzde sıfır, bu tarihli cetveldeki Türk Lirası yükümlülükler için yüzde 0,5 ve yabancı para yükümlülükler için yüzde 1 oranında uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Tebliğe göre; bu tarihten sonra söz konusu zorunlu karşılık oranları, zorunlu karşılıklar hakkında tebliğin 3. maddesindeki oranlara ulaşıncaya kadar, her iki yükümlülük döneminde Türk Lirası yükümlülükler için 0,5 puan ve yabancı para yükümlülükler için 1 puan artırılacaktır.
- Özel Finans Kurumlarınca (ÖFK) uygulanacak tekdüzen hesap planı ve izahnamesine ilişkin BDDK tebliği 29 Kasım 2004 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

- Kasım ayında daha önce Finansal Yeniden Yapılandırma (FYY) kapsamına alınan 10 küçük ölçekli firmayla anlaşma bağitlanarak 6,4 milyon dolarlık borç yeniden yapılandırılmıştır. Toplam olarak bakıldığında, 2004 yılı Kasım ayı itibarıyla 327 firmanın FYY kapsamına alındığı ve bu firmaların 305 tanesiyle anlaşma bağitlanarak 5,7 milyar dolarlık borcun yeniden yapılandırıldığı görölmektedir.